

DIRVA

SECOND CLASS USPS 157-580

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXX FEBRUARY - VASARIO 2, 1995 Nr. 4

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRASTIS



Viršutinėje nuotraukoje: apvalaus stalo pokalbis su prezidentu Bill Clinton. Nuotraukoje, greta prezidento Dirvos redaktorius dr. Anicetas Bundonis ir lenkų laikraščio "Gwiazda Polarna" redaktorė Malgorzata Terentiew. E.J. Verlich nuotr.

Apatinėje nuotraukoje: Baltųjų Rūmų Konferencijoje Clevelande susitikime su Prezidentu Bill Clinton. Iš kairės: Algis Rimas, JAV LB Krašto Valdybos Ekonominės Tarybos pirm. ir Ingrida Bublienė, IB Communications prezidentė.

ALGIRDAS BRAZAUSKAS SUSITIKO SU 40 VALSTYBIŲ AMBASADORIAIS

Praėjusį penktadienį Palangoje Lietuvos Prezidentas Algirdas Brazauskas susitiko su Lietuvoje akredituotais užsienio valstybių ambasadoriais bei ambasadoriais Lietuvai, reziduojančiais kitose šalyse. Susitikime dalyvavo 40 valstybių diplomatai.

Algirdas Brazauskas padėkojo ambasadoriams už jų indėlį į dvišalių santykių su Lietuva plėtrą, ypač pabrėžė suburiantį ir vienijantį diplomatinio korpuso Vilniuje dekaną apaštalinio nuncijaus Justo Mullor Garcia vaidmenį.

Trumpai apžvelgęs šalies politinį bei ekonominį gyvenimą, Algirdas Brazauskas pasakė, kad jis, kaip Prezidentas, ypatingos reikšmės teikia trims pagrindiniams uždaviniais. Tai – santarvės ir tolerancijos visuomenėje įtvirtinimas, silpniausių

jų apsauga, nemažinanat reformos tempų, taip pat dėmesys tautinėms mažumoms Lietuvoje ir už jos ribų. Prezidentas akcentavo, kad didžiules neišnaudotas galimybės Lietuva mato regioniniame valstybių bendradarbiavime. Visų pirma tai pasakyti na apie tris Baltijos šalis. Mes esame pasiruošę pradėti aktyvesnę strateginę suartėjimą tiek politinio, tiek ekonominio bendradarbiavimo srityse ir su Centrinės Europos šalimis, sakė A. Brazauskas. Padrąsinantis Vakarų Europos šalių žodis skatinant politinius kontaktus, laisva prekyba, bendras pratybas pagal "Partnerystės vardan taikos" programą ir kituose konkrečiuose reikaluose būtų labai pageidautinas.

Kalbėdamas apie karą Čėčėnijoje, Algirdas Bra-

zauskas pažymėjo, kad dėl masinio žmogaus teisių pažeidinėjimo jis tapo ne tik Rusijos vidaus problema. Mes laikome Rusiją savo kaimyne ir partnere, tačiau neramu dėl demokratijos ir laisvosios rinkos procesų sėkmės šioje šalyje. Ir vis dėlto mes tikimės, jog tie procesai yra tiek toli pažengę, kad, esant demokratinėms valstybių paramai, jie bus negrįžtami.

Diplomatinio korpuso dekanas nuncijus arkivyskupas Justo Mullor Garcia padėkojo Algirdui Brazauskui už šį susitikimą. Visiems Lietuvos piliečiams linkime, pasakė J.M. Garcia, kad, nepaisant jų ideologinių ir socialinių pozicijų, nepaisant praeities patirčių, naujieji metai sudarytų naujų progų stiprinti broliško ir santarvės dviasį. Lietuvai, sakė apaštalinis nuncijus, linkime vidinio ir išorinio saugumo. Tegu ekonominio ir socialinio gyvenimo pažanga vis

(Nukelta į 5 psl.)

SUSITIKIMAS SU PREZIDENTU

Dr. Anicetas Bundonis

Kada gyvenime tenka patirti malonią staigmeną, po to dar ilgai mintyse negali su ja išsiskirti. Tą pergyventi visai neseniai teko ir man čia, Clevelande. Š.m. sausio 10 d., porą dienų prieš prasidedant Baltųjų Rūmų konferencijai prekybai ir investavimui vystyti Vidurio ir Rytų Europoje, telefonu iš Baltųjų Rūmų pakvietė mane, kaip Amerikos etninės spaudos atstovą, dalyvauti ne tik pačioje konferencijoje, bet ir jos rūmuose rengiamame apvalaus stalo pokalbyje su Prezidentu Bill Clinton. Turiu atvirai prisipažinti, iš pradžių gerokai sutrikau. Svarbiausia, nuogastavau dėl dar gerokai jaučiamo kalbos barjero. Pirmoji mintis buvo mandagiai atsisakyti. Bet visgi, bendradarbių paskatintas ir apmąstęs visus "prieš" ir "už", nusprendžiau dalyvauti, nes jau labai magėjo, betarpiškai susitikti su vienu iš įtakingiausių šiuo metu pasaulyje asmenų.

Ir taip, sausio 13 d. bendrame konferencijos posėdyje Prezidentas pasako kalbą, kurią visi konferencijos dalyviai išklausė su ypatingu dėmesiu. Prezidentas savo kalboje glaudai, bet suprantamai ir įtaigiai apibūdino Amerikos politiką ir siekius Vidurio ir Rytų Europos valstybių atžvilgiu, ypač pabrėždamas JAV pasiryžimą išsaugoti tų, naujai atsikūrusių šalių, jų tarpe ir Baltijos valstybių, teritorinį suverinitetą, nuolat teikiant joms visokeriopą politinę bei ekonominę paramą. Šitai išgirsti iš Prezidento lūpų buvo be abejoj labai malonu.

Tačiau vėliau, kada kalboje buvo užsiminta apie Rusijos ir Čėčėnijos konfliktą, kurį Prezidentas, nors ir griežtai pasmerkdamas prievartą ir žmonių žudynes, galima sakyti, vienareikšmiškai įvardijo kaip Rusijos vidaus reikalą, nejučiomis prasišmėkė nerami mintis, apie tą nelemtą įtakos sferų tarp galimųjų pasidalijimą ir galimas jo pasekmes.

Suprantamas visų troškimas siekti tarpvalstybinių santykių stabilumo ir išlaikyti nors ir sąlyginę taiką pasaulyje. Suprantamas taip pat noras padėti Rusijai, vienai iš didžiųjų pasaulio galybių, vieną kartą persiformuoti į tikrai demokratinę vals-

tybę. Bet gi, ar galima tai, ką Rusija dabar daro Čėčėnijoje, laikyti siekimu demokratijos? Tai, švelniai tariant, būtų per daug naivu ir netoliaregiška, o gal gi net ir veidmainiška. Juolab, kad, anot žinovų, mešką (o ji nuo seno laikoma Rusijos simboliu) kuo daugiau šersi, tuo daugiau ji reikalaus, nesibodėdama netgi ir agresyvių veiksmų.

Na, bet šią problemą toliau gvildinti nėra prasmės, nes ji reikalauja žymiai gilesnės istorinės ir politinės analizės ir, suprantama, trumpo reportažo rūmuose ją išnarplioti neįmanoma, o tuo labiau, jog ruošdamas jį netgi ir tokio tikslo neturėjau. Be to ir Prezidento kalbos paskutiniai žodžiai skambėjo gana viltin-gai ir padrąsinančiai.

Baigdamas kalbą Prezidentas priminė, kad dar tik prieš šešetą metų Centrinės Europos šalys tebebuvo pavergtos. Dabar gi, 120 mil. tų šalių žmonių jau gali laisvai reikšti savo nuomonę, kurti, statyti, vystyti, tikėtis savo troškimų išsipildymo. Tai iškovota bendroje Europos kovoje, kurią visada aktyviai rėmė Amerika. Prezidentas taip pat sakė, kad šiuo metu mes ir mūsų vaikai privalome su didžiausiu atkaklumu veikti, kad to nebebūtų ateityje, kad ta istorija nepasikartotų. Tokia yra Amerikos administracijos nuostata.

Šias baigiamąsias Prezidento mintis konferencijos dalyviai palydėjo ilgai trunkančiais plojimais.

Iš Baltųjų Rūmų iš anksto buvome išpėti, jog tuojau po Prezidento kalbos, numatytieji apvalaus stalo pokalbio dalyviai turime susirinkti viešbučio vestibulyje prie fontano, kad visi kartu būtume palydėti į susitikimui skirtą kambarį. Mūsų susirinko 11 žmonių, įvairių Amerikos etninių grupių spaudos leidinių bei radijo atstovų - latvių, estų, lenkų, kroatų, slovėnų, čekų, slovėnų. Prie fontano jau laukė Prezidento tarnybos darbuotojas, kurio vedini liftu pakilome į ketvirtą aukštą ir, po patikrinimo formalumų, atsidūrėme susitikimui paruoštame kambarielyje. Visi susėdome aplink stalą. Taip jau pasitaikė, kad

(Nukelta į 4 psl.)

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
EDITOR: DR. ANICETAS BUNDONIS

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH, 44119-1091

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly except: 4th of July, Labor Day & Christmas by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents.

Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Atskiro numerio kaina 65 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai gražinami tik autoriams prašant – UŽ skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

VIENI APIE ORĄ, KITI APIE TVORĄ

Juozas Žygas

Ne tik skaitydami Lietuvos spaudą negalime jos suprasti, bet ir išeivijoje savo tarpe, nebegalime susikalbėti. Rodos, kalbame ir rašome lietuviškai, bet su daugeliu susikalbėti nevyksta, nes yra žmonių, kurie ypač į Lietuvos reikalus žiūri per ružavus akinius. Tą jų teigimą, kad mes negalime jų mokyti ar kritikuoti, aš iš principo atmetu. Kuomet pradės dirbti ir kepures ant galvos, o ne rankose laikys, tai, žinoma, nebebus mūsų reikalas. Bet kuomet kiekvieno laikraščio ir beveik kiekviename numeryje, yra nepasibaigiantys aukų prašymai, tai mes turime teisę ne tik aukoti, bet ir pakritikuoti.

Tenka spaudoje skaityti ir pasisakymus girdėti, "kodėl mes spaudoje Lietuvą tik dergiamo. Juk jie tiek daug kentėjo: tremtį, priespaudą patyrė ir kuomet jie prieš tankus stovėjo – tai mes ant minkštų sofų sėdėjome". Čia tai jau yra pats didžiausias nesusipratimas! Aš beveik visą lietuvišką (išeivijos) spaudą skaitau, bet niekuomet neteko pastebėti, kad kas nors drįstų Lietuvą dergti. Ir gink Dieve, tuos, kurie priešpaudą kentėjo ar prieš tankus stovėjo. O koks nors buvęs teisėjas, tardytojas, prokuroras ar stribas, kurie okupantams pataikavo ir lietuvių tautą engė – tai dar ne Lietuva! Dabar tie, kurie ir anksčiau valdžioje buvo, ir vėl į ją sulindo. Buvę kolektyvinių ūkių pirmininkai, partijos vadovai ar stribai, dabar tapę direktoriais ar Seimo atstovais, dažnai žalingą darbą dirba. Tačiau vistiek automobiliais važinėja.

Jie ne tik nieko nekentėjo, bet ir prieš tankus nestovėjo. Ne tik prieš tankus, bet ir Baltijos kelio rankų grandinėje, kurioje dalyvavo pusė milijono žmonių, Lietuvos

partijos ir vyriausybės žmonės nestovėjo. Estijos Ministrų Tarybos pirmininkas Indrek Toome kartu su žmona vilkinčia estų tautiniais rūbais, stovėjo gyvojoje grandinėje. Dvidešimt minučių rimties ir susikaupimo. Pralaimėjimo dieną Baltijos kraštai pavertė būsimosios pergalės diena". (Gimtas Kraštas 1989. VIII. 31). Taigi, kalbos apie "kentėjimus ir nuopelnus", tėra tik svetimomis plunksnomis prisi dengimas.

Jeigu jie būtų kentėję ir kovoję, tai norėtų kraštą atstatyti, o dabar tik prisiplėsti nori. Valdžioje esančiųjų biografijos mums yra žinomos. Dabar į valdžią buvusioji "nomenklatūra" grįžta. Tad ir jų "kentėjimai" tiek pat verti, kaip prieš "tankus stovėjimas". Kuomet buvę tremtiniai ir tie, kurie nesugebėjo prisiplėsti, mėsos skonį yra jau beveik užmiršę. O tokių yra apie 50%. Kokius trūkumus jie galėtų turėti, kuomet už centus įmones, namus, bankus ir prekybas "privatizavosi". O dabar pradėjo net į Ignaliną, geležinkelius, aerodromus ir net Klaipėdos uostą dairytis.

Tik reikia stebėtis, kokių būdu tie "kentėjusieji" staiga taip praturtėjo, kad net Ignaliną kainuojančią gal 5-6 milijardus dolerių, privatizuoti ne tik norėtų, bet ir pajėgtų! Žinoma, kuomet "savieji" privatizuos, tai milijardai gal tik į milijonus tepavirs. Nepaslaptis, kad panašių (tik ne tokio dydžio) "privatizavimų" jau yra ne vienas buvęs. Kuomet "Privatizuotojai" vietoje litų tik centus temoka. Manysčiau, kad tokių faktų iškėlimas į dienos šviesą – tai nėra joks purvo drabstymas, o tik naujų milijonierių darbų ir sugebėjimų įvertinimas.

KOMPROMISAS SU DAUG NEŽINOMŲJŲ

Eivydąs Radvila

Neabejotinai svarbiausias šių dienų įvykis Lietuvoje – karinio tranzito tvarkos suderinimas su Rusija bei šios šalies didžiausio palankumo prekybos statuso nustatymas Lietuvai. Karinio tranzito problema, atsiradusi iš karto po Rusijos kariuomenės išvedimo ir visą tą laiką neišėjusi iš pirmųjų spaudos puslapių, įgijo aiškesnius, nors vėlgi tik laikinus, kontūrus.

Sausio 18 Maskvoje Lietuvos nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius R. Kozyrovičius įteikė notą Rusijos URM, kurioje pranešama, kad Lietuvos Vyriausybė pratęsė Rusijai esamą karinių ir pavojingų krovinių vežimo per Lietuvą tvarką, kurią abiejų šalių Vyriausybės patvirtino 1993 metų lapkričio 18 dienos susitarimu dėl Rusijos ginkluotųjų pajėgų kariuomenės ir karinių krovinių, išvedamų iš VFR, tranzitinių vežimų per Lietuvos teritoriją. Tokia tvarka pratęsta iki 1995 metų gruodžio 31 dienos, neatmetant galimybės ją dar pratęsti.

Tą pačią dieną R. Kozyrovičiui įteiktos dvi Rusijos užsienio reikalų ministerijos notos. Vienoje jų Rusijos URM informuoja, kad Rusija sutinka su tokiu Lietuvos siūlymu. Kitoje pranešama, kad nuo notos įteikimo die-

nos įsigalioja 1993 metų lapkričio 18 dieną pasirašytas Lietuvos ir Rusijos vyriausbių susitarimas dėl prekybinių ir ekonominių santykių, kuriame yra įtvirtintas didžiausio palankumo režimas prekyboje. Toks įvykių posūkis tiek Lietuvos visuomenei, tiek politikams buvo netikėtas. Kaip žinoma, pernai, spalio 3 Vyriausybė priėmė Užsienio valstybių pavojingų ir karinių krovinių vežimo per Lietuvos Respublikos teritoriją taisyklės. Jos buvo viešai aptariamoms, nors opozicinių partijų ir kritikuotos, ypač dėl neaiškos oro erdvės kontrolės, tačiau iš esmės patenkino daugumą Lietuvos politinių jėgų. Premjeras A. Šleževičius ne kartą buvo tvirtai pareiškęs, kad šios taisyklės yra vien tik Lietuvos vidaus reikalas, o užsienio valstybės jas arba pripažįsta ir laikosi jų, arba tų šalių tranzitas nėra galimas. Visuomenės ir politikų susirūpinimą keldavo tik periodiškai pasikartojantys valdžios vyrų pareiškimai, jog numatoma pasirašyti dvišalį Rusijos – Lietuvos susitarimą dėl šių taisyklių įsigaliojimo. Grėšianti sutartis buvo suprantama kaip tam tikras vienašalis Lietuvos įsipareigojimas Rusijai. Kai kas šį susitarimą iš anksto pavadino karinio bendradarbiavimo

sutartimi, kuri gerokai apsunkintų Lietuvos kelią į Vakarų Europos saugumo struktūras.

Vyriausybė buvo paskelbusi, jog nuo šių metų sausio 1 taisyklės įsigalios visoms užsienio valstybėms automatiškai. Tačiau po Naujųjų Metų paaiškėjo, kad naujosios taisyklės negalioja Rusijai, su šia šalimi dar buvo vedamos derybos, buvo pranešama apie galimą taisyklių keitimą. Todėl žinia apie tai, kad Rusijai šios taisyklės apilai nebus taikomos, o diplomatinėmis notomis jau pripažintas vokiškųjų taisyklių galiojimas, buvo tarsi perkūnija iš giedro dangaus. Nors, pasirodo, toks sprendimas brandintas jau senokai. Valstybinės televizijos žiniomis, susitarimas buvo pasiektas dar praėjusių metų gruodžio 22 užsienio reikalų viceministrų A. Januškos ir S. Krylovo susitikimo metu.

Tarp dešimties įvairių dvišalių susitarimų, pasirašytų premjero A. Šleževičiaus ir V. Černomyrdino susitikimo Maskvoje metu 1993 metų pabaigoje, suderinto tranzito tvarką reguliuojančio dokumento iki šiol nėra tekę matyti Lietuvos žurnalistams. Neatskleidžiamas ir ilgokų diplomatinės notų, kuriomis ką tik apsiukeista, turinys. Kaip neseniai pranešė agentūra BNS, pagrindinis "vokiškųjų" ir "lietuviškųjų" taisyklių skirtumas yra tas, kad Rusijos kariškiai dabar savo pervežamus krovinius (Nukelta į 5 psl.)

KOKIA LIETUVOS ATEITIS?

Šis straipsnis Lietuvos spaudoje buvo paskelbtas žymiai anksčiau, kada, švelniaiariant, keista privatizacija vyko ypač intensyviai. Kaip liudija pranešimai iš Lietuvos, o būtent, apie Seime svarstytą neprivatizuotinų objektų sąrašą, straipsnyje pareikštos mintys išliko nemažiau aktualios ir šiandien.

Prancūzų Revoliucija 1789-1799 metais verčiant Bourbonų dinastiją buvo žiauri. Šią revoliuciją pagreitino kita Anglijoje prasidėjusi 1760 metais industrinė revoliucija, kuri kaip gaisro ugnis apėmė Europą, pakeisdama rankų darbą, ypač arklių jėgą, mašinomis. Prancūzijoje, kaip ir visur, industrija, duodanti pelną, buvo aukštosios klasės rankose.

Revoliucija siautė giljotinomis žudydama mases, žinoma daugiausia aristokratiją ir pramoninkų klasę.

Visų sričių vadovavimą pagrobė naujai iškilę "sankiulotai" (bekelniai), tamsiausio proletariato ir viskam išalkusi klasė, į kurios vadovų rankas pateko progresą daranti pramonė. Revoliucijai atvėsus, Prancūzijai vadovauti atsirado Napoleonas Bonaparte. Kadangi Prancūzija turėjo politinių užsienio problemų, tad Napoleonui nebuvo laiko tvarkyti vidi-

nus pramonės reikalus. Šiose sąlygose ilgiau šimtmečio prancūzų pramonė, vadovaujama "sankiulotų" sūnų, nepasižymėjusių intelektualizmu ir kūryba, bet tik godumu, smarkiai atsiliko nuo industrinės revoliucijos apimtų kraštų: Anglijos, Vokietijos, Nyderlandų bei Austrijos-Vengrijos ir tk dabar pradeda pasivyti.

Panašiu keliu eina dabar Lietuvos pramonė. Valstybėje, vadovaujamoje į premjerų postus patekusių "sankiulotinės" kultūros asmenų, ypač paskutinių dviejų – B. Lubio ir A. Šleževičiaus, industrija eina per "privatizavimą" į sunykimą. Norint ją pagrobti, atseit pigiai nupirkti, naudojant premjero galią, reikia pirma subankrutinti, tuo numušant įmonės kainą į geležies laužo ar tik sklypo vertę, ant kurio įmonė stovi. Panašiai grandioziniu mastu buvo daroma Lenkijoje buvusiai nomenklatūrai gro-

biant pramonę ir visokius biznius.

Lietuvoje, sankiulotizmo ar lubizmo grupė, pagrobusi Klaipėdos uosto krantinę, dabar taikosi į Klaipėdos kartono kombinato nuosavybę, kam dabartinis premjeras A. Šleževičius yra aklas, išdidžiai besivadovaudamas savo protu. Buvusio ir dabartinio premjero planingai subankrutuotas Klaipėdos kartono kombinatas padarė 1200 bedarbių ir tikrą kartono trūkumą, kuris turi gyvybinę svarbą žemės ūkio ir kitų produktų pakavimui.

Matyt, lubizmo ar lietuviškų "sankiulotų" klasė greitai griebis ir praris Kėdainių ir Jonavos chemijos kombinatus, Elektrėnus, Mažeikių naftos pramonę ir vėliau Ignalinos atominę jėgainę, kam jau dabar galanda dantis.

Tokiai Somalijos padėčiai siaučiant Lietuvoje, jaunosios kartos veržliams ir išsimokslinusiems asmenims nėra ateities. Vienintelė išeitis – tai emigracija į svetimus užjūrus, ieškant naujos tėvynės.

Kostas ASTRAVAS
Inž. konsultantas. Kanada
("Kauno diena")

ŠIS BEI TAS

Antanas Dundzila

Štai, šiomis dienomis per televiziją eina keturių dalių ir tiek pat valandų dokumentinė programa, "Messengers from Moscow" – "Pasiuntiniai iš Maskvos". Programa įdomi, informuojanti. Joje atskleidžiamos pokarinės Maskvos machinacijos užvaldyti pasaulį. Daug įdomių, reikšmingų smulkmenų pateikia dar tebegyvi Rytų didžiųjų buvę patarėjai bei vertėjai. Amerikietis komentatorius S. Rosenfeld rašė (WASHINGTON POST, 1995-I-20), kad programoje aišku, jog šaltojo karo pradininke buvusi Sovietų Sąjunga ir, antra, kad to konflikto metu visgi teisingai galvojo ir elgėsi ta "politinės dešinės" visuomenė. Tai nemalonius teigimas dabartiniams Maskvos apologetams, anai visai (–vakaruose tebeniurnančiai) kairiajai pusei. Juk nesmagu pasirodyti klydus.

Mums programa įdomi tuo, kad ji galėtų būti gan tobulu modeliu Lino Kojelio U.S. Baltic Foundation (USBF) organizuojamai "Windows to the West" – "Langai į vakarus" televizijos programai su Walter Cronkite. Apie šį sumanymą jau rašėme DIRVOJE (1994-X-13 ir vėliau), reikėdavo savo viltis bei rūpesčius. Viltys glūdi tame, kad programa pavyktų, kad sumanymas iš vis būtų įvykdytas. Didysis rūpestis: kad pusšimtį metų okupuotų ir teriotų Lietuvos, Latvijos, Estijos reikalai būtų tinkamai pristatyti.

"Tinkamai" – tai reiškia, kad programa netaptų antrąja išniekinta Lietuvos kančių ir kovų istorija, kad ji nebūtų šiaip jau neminimo okupanto kolaborantų, dabartinės LDDP propagandos tribūna. Būtina, kad programos redaktorių bei turinio patarėjų eilėse deramą balsą turėtų buvę politiniai kaliniai, partizanai, disidentai. Atėjo laikas pačiam L. Kojeliui paskelbti, koku būdu šiam projektui bus užtikrinta objektyvi, istorinė tiesa.

LIETUVOS AIDE 1994-XII-13 praneša ir USBF patvirtinta žinia, kad USBF įstaiga siek tiek miglotose aplinkybėse apmokejo premjero A. Šleževičiaus 1994 rudens kelionę į Ameriką, šį rūpestį dabar padidina. Sakoma, kad premjerui į Ameriką atvykus kitais reikalais, derėtasi dėl Lietuvos valdžios piniginių paramos šiai programai. Pavoju čia laikytina tai, kad, kas pinigus (kad ir dalinai) mokės, tas ir programos darbuotojus savaip šokdins. Būtų daug geriau ir saugiau, kad šis projektas eitų grynai visuomeninėje plotmėje, be įskieptų valdžios pinigų. Palyginimui, Ameri-

koje valdžia į panašias programas nesikiša. Gi tos televizijos programos turinys bei visuomenėje jai aukų rinkimo reikalas labai rūpi mums visiems.

Žvelgiant į USBF planus bei čia paminėtas abejones, visgi pasitikime L. Kojelio 1994-X-19 d. pažadu ("...neapviliu nei Lietuvos nei Baltijos šalių"; DIRVA, 1995-I-26), laukiame iš ŪSBF tolimesnių žinių ir ... viliamės.

Yra ir daugiau mūsų veikloje atsispindinčių pavyzdžių iš Amerikos politinio gyvenimo. Štai, šiuo metu žinių pasaulyje dominuoja JAV Atstovų rūmų daugumos vado Newt Gingrich politinės ir finansinės šokiruotės. 1995-I-15 d. iš NBC televizijos stoties transliuotoje McLaughlin programoje (ten karais iki šūkavimų įsisiūbuoja politiniai debatai, joje aktyviai dalyvauja liberaliai nusiteikusi, už (CLEVELAND PLAIN DEALER laikraščio) žurnalisto, lietuvių A. Brazaičio ištėkėjusi Eleanor Clift) buvo pavartota tokia analogija (laisvas vertimas):

"Tokie žmonės man primena cirko paradus, kuriuose pravedama dramblių virtinė. Dramblius visados seka besišypsantis mažas žmogiukas kastuvėliu ir šluota nešinas".

Mes savo tarpe šiais laikais taip pat turime visuomeninių žymūnų, kurie įvairiomis progomis stropiai gina, aiškina bei proteguoja LDDP politines šokiruotes. Jie primena tuos, McLaughlin programoje vaizdžiai nusakytus, paskui LDDP dramblius beskubančius žmogiukus, kastuvėliu ir šluota nešinus...

Tolimesnį šios temos vystymą perduodu Vlodo Vijeikio draugui Florijonui.

Ar girdėjote, kad Estijos vyriausybė 1993-I-3 d. parlamentui įteikė įstatymo projektą, pagal kurį bus paskelbti kolaboravusių su Estijos okupantais sąrašai? Svarbu ir įdomu, kad įstatymas kalba apie abu (kartoju: abu!) Estijos okupantus – Vokietiją ir Sovietų Sąjungą – bei tų valstybių okupacines krašto vidaus sekimo įstaigas. Taip skelbia 1995-I-12/18 d. puikus, anglų kalba leidžiamas savaitraštis, THE BALTIC OBSERVER. Valio – tai puikus vyrai ir moterys tie estai!

Estai naudos iš okupanto laikų likusius šaltinius. Tie žmonės, kurie iš anksto prisipažins buvę – sakykime – okupantų saugumo šnipais, nebus skelbiami. Visiems kitiems sąrašuose esantiems asmenims bus pranešta, kad jie turi mėnesį laiko susipa-



Clevelande viešėjo Lietuvos ir Latvijos jėzuitų provinciolas kun. Jonas Boruta, S.J. ir grupė kunigų. Nuotraukoje iš k: Kun. Antanas Gražulis, S.J., kun. Saulius Laurinaitis (svečias iš Columbus, Ohio), kun. Vytautas Sadauskas, S.J., kun. Algirdas Paliokas, S.J., provinciolas kun. Jonas Boruta, S.J., kun. Algimantas Gudaitis S.J., kun. Antanas Saulaitis, S.J., kun. Gediminas Kijauskas, S.J. ir kun. Leonas Zaremba, S.J.

žinti su juos liečiančiais dokumentais. Įtraukieji į okupantų sąrašus turės teisę aiškintis administraciniuose Estijos teismuose.

Vyriausybė teigia, kad įstatymo projekto tikslas nėra žmones bausti, bet tik viešai paskelbti, kas tie okupantų kolaborantai iš vis buvo. Projekte kalbama apie šiandieninį lojalumą nepriklausomai Estijai. "Įstatymas duoda galimybę tiems, kurie nori likti Estijai lojalūs, atvirai patiems pasisakyti". Įstatymo projektas išskaičiuoja 8 sovietines ir 4 vokiečių okupacijų buvusias vidaus sekimo įstaigas.

Ką jūs galvojate apie tokį įstatymo projektą? Nesileidžiant į smulkmenas, aš manau, kad jis yra geras, nes – kaip ir reikia – abi okupacijas traktuoja lygiai. Lieka du klausimai. Pirmas: ar Estijos parlamentas jį priims? Antras: kodėl negalima ko nors panašaus tikėtis LDDP valdomoje Lietuvoje?

Buvę Lietuvos partizanai, susibūrę į Lietuvos Laisvės kovų "Miško brolių" drau-

giją, 1994-XII-17 d. laišku kreipėsi į JAV prezidentą, prašydami sudrausti Rusijos vykdomas žudynes Čečėnijoje. Laiško nuorašas įteiktas JAV ambasadai Vilniuje ir pasiųstas JAV Lietuvių Bendruomenės įstaigai Washingtone bei spaudai. Šalia rimtai išdėstyto Čečėnijos reikalo, laiško autoriai dalykiškai priminė ir Lietuvos 1944-1955 m. laikotarpio kovas. Sausio pradžioje aš gavau laiško nuorašą su užklausa "ar jis neliko gulėti stalčiuje"...

Charakteringa, kad beveik tuo pačiu metu, I-8 d., Zbigniew Brzezinski (buvęs Prez. Carterio patarėjas JAV saugumo reikalams) WASHINGTON POST išspausdino rimtą, įtikinantį straipsnį Čečėnijos reikalu. Straipsnyje jis ir Lietuvą paminėjo.

Ir Brzezinskio ir Lietuvos partizanų mintys teliko žemių bėrimu į sieną. Kaip ir anuomet Lietuvoje, kovojantieji savo krašto žmonės Maskvai buvo ir liko "banditais", kelis kartus iš Maskvos buvo žegnojami taikos derbomis – tačiau visą laiką

visomis rusų jėgomis naikinant Čečėniją. Gi JAV valdžios ponams, lygiai kaip ir Lietuvos nepriklausomybės atstatymo laikotarpiu, labiau rūpi dabartinių Rusijos sienų integralumas, o ne žmonių laisvės siekiai, tų žmonių žudymas.

Lietuvos partizanų laiškas yra sveikintinas, teisingas reiškinys. O ką mūsų spauda ar JAV LB šiuo reikalu atliks, reikia manyti, dar skaitysim.

Sekančiuose DIRVOS numeruose rašysime: Vasario 16-a ar kovo 11-ji?... Knygos ir romanai apie partizanus... Rezistentų Alg. Vokietaičio archyvas... Lietuva Londone leidžiamame "Gynbos ir užsienio reikalų žinyne"... – Pasiziūrėjus, tiek daug įdomių, rūpimų temų, o taip mažai laiko ir tokios siaurės DIRVOS skiltys.

Su malonumu pranešame, kad į 1995-I-12 d. paskelbtą anketą gavome 186 atsakymus. Taigi, iki šiol atsiliepė apie 10 % skaitytojų.

(1995-I-23)

SUSITIKIMAS SU PREZIDENTU

(Atkelta iš 1 psl.)

šalia manęs stovinti kėdė buvo skirta Prezidentui. Netrukus pranešė, kad ateina Prezidentas. Visi atsistojome. Įėjęs Prezidentas su kiekvienu pasisveikino paduodamas ranką, o mes prisistatėme kas tokie esame.

Iš karto reikia pažymėti, kad jau nuo pat pirmųjų susitikimo minučių įsivyravo labai maloni atmosfera. Nušėdus Prezidento betarpiškumą. Jo laikysenoje nesijautė nei mažiausio požiūrio rodyti savo padėties pranašumą. Atsakydamas į pateiktus klausimus, jis ne pamokslavo, bet stengėsi paaiškinti, kas ir kaip gali būti daroma, turint omenyje realias tarptautines padėties sąlygas.

Svarbiausiu ir pagrindiniu klausimu susitikimo metu

buvo išsiaiškinti JAV požiūrį į demokratiškai persitvarkančių Vidurio ir Rytų Europos valstybių siekius integruotis į įvairias tarptautines politines, ekonomines bei gynybines struktūras, siekiant tokiu būdu užtikrinti visapusišką savo saugumą ir kuo spartesnį ekonominį progresą. Buvo taip pat pora klausimų, liečiančių atskirų etninių bendruomenių interesus.

Nors apie beveik visas tas problemas Prezidentas jau buvo tam tikru mastu užsiminęs savo kalboje, tačiau atsakydamas į konkrečius klausimus, jis stengėsi kuo išsamiu pagrįsti vienokį ar kitokį problemos sprendimą. Žinoma, tie atsakymai buvo įvilkti į tam tikrą diplomatinį rūbą, tačiau jie buvo aiškiai suvokiami ir pakankamai iš-

samūs.

Labai gaila, bet susitikimui skirtas laikas prabėgo nepaprastai greitai, o tuo pačiu ir baigėsi neužmirštamai įspūdingas ir visam laikui įsimintinas susitikimas su Jungtinių Amerikos Valstijų Prezidentu Bill Clinton.

Vėliau Prezidentas dar susitiko su Europos valstybių delegacijų vadovais ir su tautybių atstovais. Pirmajame iš tų susitikimų Lietuvai atstovavo Transporto viceministras Algirdas Šakalys ir Lietuvos ambasadorius JAV Alfonsas Eidintas, o antrajame – IB Communications prezidentė Ingrida Bublienė ir JAV LB krašto valdybos ekonominės tarybos pirmininkas Algirdas Rimas.

KONFERENCIJA CLEVELANDE

Sausio 12-13 dienomis Clevelande vyko Baltųjų rūmų organizuota konferencija dėl prekybos ir investicijų Centrinės ir Rytų Europos valstybėse, kurioje dalyvavo ir kalbą pasakė JAV Prezidentas B. Clinton bei Prekybos sekretorius R. Brown. Konferencijos darbe dalyvavo ir Lietuvos delegacija, vadovaujama Transporto viceministro Algirdo Šakalio.

vomis, naujų bankų linijų tarp JAV ir Lietuvos atidarymu. Svarstyta galimybė įkurti bendrą JAV ir Lietuvos geležinkelių vagonų remonto įmonę, kuri perspektyvoje galintų išaugti į vagonų statybos įmonę. Susidomėjimą ambasados parengta ekspozicija liudija ir amerikiečių firmų prašymai pateikti joms vaizdajuosčių apie Klaipėdos uostą bei

mimą ir paprašė tylos minutę pagerbti 1991 m. sausio 13 d. žuvusius už laisvę Tėvynės gynėjus sovietų atakų metu Vilniuje, pabrėždamas, kad jų gyvybės ir aukos dėka mes šiandien turime galimybę dirbti nepriklausomos Lietuvos labui. Lietuvos delegaciją vietos lietuviams pristatė viceministras A. Šakalys, pasakojęs apie Clevelando konferencijos darbą.

Po to visiems buvo gera proga pabendrauti su vietos



Dalis Lietuvos Delegacijos Baltųjų Rūmų Konferencijoje. Iš kairės: Artūras Balkevičius, Akcinio Inovacinio Banko pirm., Ingrida Bublienė, IB Communications prez., Algirdas Rimas, JAV LB Krašto Valdybos Ekonominės Tarybos pirm., Arvydas Salda, Šiaulių meras, ir Mindaugas Černauskas, Lietuvos Pramonės ir Prekybos Rūmų pirmininkas.

Lietuvos delegacijai Clevelande daug padėjo iš Ambasados Washingtone atvykę ambasadorius dr. Alfonsas Eidintas, II sekretorius ekonomikai Darius Pranckevičius ir ambasadoriaus padėjėjas ekonomikai Linas Orentas. Ambasada įrengė Lietuvos skyrių konferencijoje, kur buvo demonstruojamos vaizdajuostės apie Lietuvą ir dalinama gausi literatūra apie investicijų ir biznio galimybes Lietuvoje. Lietuvos skyrius buvo gausiai lankomas amerikiečių verslininkų ir finansininkų, kurie domėjosi Klaipėdos uosto perspekty-

Šiaulių miestą (kurio teritorijoje šiandien yra vienas didžiausių Rytų Europoje aerouostų) kopijas.

Pirmos dienos pavakaryje viešbutyje Stouffers, kuriam vyko konferencija, Clevelando lietuviai įrengė gražią lietuvių atstovaujančią ekspoziciją. Prie jos susirinko daug Clevelando lietuvių, kur įvyko ir platesnis jų susipažinimas su Lietuvos delegacija. Prie lietuviško skyriaus, kurį prižiūrėjo dvi lietuviškais tautiniais rūbais pasidabinusios jaunos vietos lietuvaitės, apsilankė Clevelando miesto meras Michael R. White ir ambasadoriui A. Eidintui įteikė Clevelando miesto laišką Lietuvos atstovams, linkėdamas sėkmės ne tik konferencijos darbe, bet ir Lietuvos reformoms, ekonominiui augimui.

Konferencijos pertraukos metu ambasadorius dr. A. Eidintas su ponija G. Kudukienė apsilankė Clevelando miesto merijoje kur susitiko su miesto Tarybos prezidentu Ay Westbrook. Susitikimo metu kalbėta bendradarbiavimo su Lietuvos miestais, ypač Klaipėda, klausimais.

Sausio 13 d. Lietuvos delegaciją priėmė Clevelando lietuviai, suruošę svečiams lietuviškas vaišes. Ambasadorius dr. A. Eidintas trumpa kalba pasveikino susirinkusius lietuvius, padėkojo clevelandiečiams už šiltą pri-

lietuviams, ALTos ir LB vadovais p. A. Pautieniumi, V. Brizgiu ir daugeliu kitų. Pokalbiuose ambasadorius dr. A. Eidintas pažymėjo, jog šiuo metu labai svarbi būtų Amerikos lietuvių įtaka JAV kongresmenams ir politikams, kad jie palaikytų Lietuvos norą įsijungti į NATO ir gauti Lietuvai Vakarų valstybių saugumo garantijas.

Susitikime taip pat dalyvavo pakviesti į Clevelando konferenciją ALTos atstovai dr. Jonas Genys ir Vytautas Jokūbaitis bei JAV LB atstovė Ingrida Bublienė ir Algis Rimas.

Apibendrinamas Clevelando konferencijos reikšmę ambasadorius dr. A. Eidintas pareiškė, kad po šios konferencijos JAV verslininkų ir finansininkų dėmesys Lietuvai neabejotinai padidės. Jo nuomone, dabar labai daug kas priklausys nuo mūsų pačių sugebėjimo išnaudoti prieš Lietuvą atsiveriančias galimybes. O galimybių vis daugėja. Jau kovo mėnesį į Lietuvą atvyksta OPIC (Overseas Private Investment Corporation) delegacija, vadovaujama šios korporacijos prezidentės ponios Ruth Harkin, kurioje bus apie trisdešimt Amerikos verslo ir bankų atstovų, vietoje pasirošusių svarstyti JAV investicijų į Lietuvos ūkį projektus.

Lietuvos ambasados JAV Spaudos skyrius

KOMPROMISAS SU DAUG NEŽINOMŲJŲ

(Atkelta iš 3 psl.)

galės saugoti ginkluoti, nėra numatyta Lietuvos kariškių ginkluota palyda. Pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles, Rusijos kariškių ginklai būtų laikomi atskirai nuo jų užplombuotose dėžėse, ešelonus lydetų ginkluoti Lietuvos kariškiai. Įsigaliojusiose Rusijos tranzitui taisyklėse taip pat kaip ir Vyriausybės patvirtintame variante numatyta vienkartinį leidimų išdavimo tvarka kiekvienu konkrečiu pervežimo atveju, tačiau ji kiek supaprastinta, oro skrydžiai per Lietuvos teritoriją neregamentuojami iš viso.

Užsienio reikalų ministro P. Gylio nuomone, lieka galioti ta pati tvarka, kuri buvo iki šiol. O dabar veikiančios taisyklės nuo Vyriausybės patvirtintųjų tesiskiria techniškai. Jis džiaugėsi tuo, kad sutikdama, jog Lietuva turi teisę kontroliuoti per savo teritoriją vykstantį Rusijos karinį tranzitą, Rusija pripažįsta Lietuvos suverenumą. Jis taip pat patvirtino, kad sprendimas dėl diplomatinės notos turinio priimtas Vyriausybės lygiu.

Teigiama pasiekto karinio tranzito problemos sprendimo būdo puse pripažindama tai, kad nebuvo pasirašyta jokia sutartis, opozicija kelia daug kitų klausimų. Visi sutaria, kad šį sprendimą padarė viena LDDP, nepasitarusi su kitomis partijomis. Mat šių metų pradžioje vykusiame partijų vadovų pasitarime pas Prezidentą, jie apie šį sprendimą nebuvo informuoti, apie tokią galimybę buvo užsiminta tik kaip apie svarstytiną. Net kairiojoje "Dienoje" priimtas sprendimas įvertintas kaip "ėjimas į karinę sąjungą su Rusija", kadangi jinai išskirta iš kitų valstybių, dėl Lietuvos noro su ja "palaikyti santykius be įtampos ir konfrontacijos".

Aktyviai Lietuvos – Rusijos derybose dėl kariuomenės išvedimo dalyvavusio specialiojo misijų ambasadoriaus Č. Stankevičiaus nuomone, naudojimui priimta sutartis buvo skirta išvesti iš Vokietijos kariuomenei ir veikė tik viena kryptimi – į Rusiją ir tik vienu maršrutu – Mukranas – Kena. Jis be to pažymėjo, kad šios taisyklės nustatytos bendru dvišaliu Lietuvos – Rusijos sutarimu, taigi ankstesni Vyriausybės pažadai, kad taisyklės bus vienašališkai Lietuvos nustatytos visiems, taip pat ir Rusijai, nebuvo tiesa. "Tai yra uždelsto veikimo bomba kitoms (būsimoms) Vyriausybėms ir išpareigojimas išimtinės sąlygas Rusijai taikyti ilgą laiką", – sakė jis. V. Landsbergis šį susitarimą

pavadino apgauliu ir tikra komunistine politika, kadangi "prieš mus vėl nežinomų susitarimų politika, gali būti, kad Rusijos kariuomenei bus leista važiuoti per Lietuvą su ginklais ir netikrinant pavojingų krovinių".

Užsienio reikalų eksministras A. Saudargas kaip diplomatinį pralaimėjimą bei sukurtą problemą būsimoms Vyriausybėms įvertino karinio tranzito bei prekybinių susitarimų įsigaliojimą vienu metu, kadangi tai, jo many- mu, aiškiai rodo jog tie klausimai laikomi tarpusavyje susietais, ką ir norėjo matyti Rusijos diplomatai. Jis taip pat pastebėjo, jog Rusijai nesutikus su vienašalėmis Lietuvos parengtomis taisyklėmis, pratęsta iki šiol egzistavusi faktinė padėtis.

Apžvalgininkai dažniausiai pažymi, jog Lietuva derybose dėl karinio tranzito smarkiai nuolaidžiavo Maskvai. Atsisakyta bent trijų svarbių savo principų: prekybos statuso nesieti su tranzito problema, numatyto naujųjų taisyklių įsigaliojimo nuo sausio 1 ir lygių tranzito sąlygų visoms užsienio valstybėms.

Komentarų susilaukė ir įsigaliojusi palankaus prekybos režimo sutartis. Nurodoma, kad panaikintas tik dvigubas lietuviškų prekių, eksportuojamų į Rusiją apmokestinimas, tačiau vis vien išlieka gan aukštas muitų barjeras. Už eksportuojamą mėsą dabar reikės mokėti 8 proc. įvežimo mokesť, už vištas – 20, bulves – 25, chemijos priemones – 15, buitinius elektros prietaisus – 20-25, televizorius – 30, kinekopas ir mikroelektroniką – 60 procentų maito mokesčius. Daugiausia dėl nepalankios Rusijos muitų politikos, Lietuvos eksporto išvežamo į Rusiją dalis per kelis metus sumažėjo nuo 80 iki 30 proc. Prekybos ir pramonės ministro K. Klimašausko duomenimis, vien pernai į Rusiją savo prekes išvežančios Lietuvos įmonės dėl dvigubo apmokestinimo patyrė apie 500 mln. litų nuostolių. Jo nuomone, šis režimas turės įtaką daugeliui įmonių, jos galės išplėsti savo rinkas, pagerės jų ekonominė padėtis. Tačiau ministras kokių nors ypatingų prekybos šuolių nesitiki – tai galėtų atsitikti nebent įvedus laisvosios prekybos režimą, apie kurį kalbėti dar anksti.

Įvairios įmonės skirtingai vertina naujai įsigaliojusią tvarką. Vienos mano, kad tai bus tarsi gelbėjimo ratas savo sandėliuose užsigulėjusiai produkcijai realizuoti, kitos, kurios jau įsitvirtino Vakaruose, į Rytų rinkas žiūri labai atsargiai.

A.BRAZAUSKAS SUSITIKO SU 40 VALSTYBIŲ AMBASADORIAIS

(Atkelta iš 1 psl.)

didina miesto ir kaimo žmonių gerovę. Tegu stiprėja bendradarbiavimas su kitais dviem Baltijos kraštais. Tegu tvirtėja santarvė ir tarpusavio pagalbos ryšiai su tautomis, kurias geografija ir istorija skyrė būti artimas Lietuvai. Jūsų Ekscelencijai, Vyriausybės ir parlamento nariams, atsakingiems už visuomeninį Lietuvos gyvenimą, linkime išminties, įžvalgumo ir daug fizinių jėgų. Tegu Dievas laimina Lietuvą.

ELTA

PRISISTATO ANTRASIS 1994 METŲ DIRVOS NOVELĖS KONKURSO LAIMĖTOJAS REMIGIJUS MISIŪNAS

Gimiau 1963.IV.22 d. Biržuose, kur 1981 m. baigiau tuometinę 2-ąją vidurinę mokyklą. 1982 m. – Kauno 23-ąją technikos mokyklą, Kaune labiau žinomą "Holivudo" vardu (mat, joje ruošė kino mechanikus) ir įstojau į Vilniaus universitetą. Sovietinei vyriausybei prilyginus studentus visiems



vyras ir universiteto vadybai išleidus akademinių atostogų, 1983 m. rudenį iškeliavau į sovietų armiją, kur metus, 11 mėnesių ir tris savaites saugojau "socialistinės tėvynės taikų dangų" nuo "amerikietiškojo imperializmo" priešlėktuvinės gynybos daliniuose. Grįžęs baigiau mokslus, šiuo metu esu doktorantas, rašau disertaciją te-

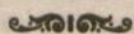
ma: "Lietuviškų knygų leidyba Vakarų Europoje 1945-1952 m."

Esu vedęs, auginame dvi dukras.

Va ir visas gyvenimo aprašas. Su literatūrine veikla prasčiau, nes visada sunku kalbėti, kai veik nėra ką pasakyti. Redakcijas pradėjau kankinti dar mokyklos metais. Iš visų, neatsilaikiusių ir išspausdintųjų mano novelės, paminėsiu tik žurnalus "Metai" bei "Nemunas" ir savaitraštį "Literatūra ir menas". Senokai dulka knygos rankraštis, bet šiuo metu, kada leidykloms apsimoka leisti tik verstinę literatūrą, išleisti knygą, ir dar pirmąją, reikia neeilinio talento, sėkmės arba pinigų, o aš, matyt, kai Dievas visa tai dalino, buvau toli gražu ne pirmas (greičiau prie paskutiniųjų).

Trumpai paaiškinsiu, kodėl novelėje aprašomi policijos pareigūnai ne lietuviai. Matot, patekęs į I Vilniaus policijos komisariatą nesutikau nei vieno lietuvių ir visą laiką teko bendrauti "dirdžio brolio" kalba...

Tačiau tas esmės nekeičia. Nevalumu ir grubumu tokiose įstaigose gana dažnai nusileidžia ir lietuviškai kalbantys pareigūnai.



ĮSAKYMAS PAMIRŠTI

Remigijus Misiūnas

Budem znakomi^{*1}; Tauro žvilgsnis tarsi prikepęs prie gauruotos, virš blonknoto šokinėjančios rankos; pavardė, vardas; klausimai – it pakirsti medžiai, tik apmiršti, išgirdęs grąsį virstančio kamieno aimaną ir vos paskutinę akimirką spėji atšokti; spėji, tačiau jau užtrata kitas ir Tauras, lyg pažadintas, krūpteli, užkluptas naujo klausimo.

Lyg – kad tai būtų sapnas, kad, bet tas beldimas – aidus ir užtikrintas, akimoku išplėšęs iš paryčio miego saldumo, koks čia sapnas; ir balsas, kaip šūvis, užtrenkęs prislopintą žmonos "kas" palei duris – "Dževečka doma?"^{*2} – it spyruoklė Taurą iš lovos išmetęs; spyruoklė, išlaisvinta kone gyvuliško siaubo; kas sakė gyvenimas – tai nuolatinis vaikščiojimas palei spąstus, tau vaidensis – neprisilietei, o jie užsitrenks, prispausdami tave; kas, bet

nėra kada atrinkinėti – Dževečka tamsoj nugriebia rūbus ir, neužsisagstęs, prieškambarin, kur žmona atatuspa traukiasi nuo dviejų vyrų. Vienas iš jų kiša atverstą knygelę ir Tauras dar nespėja suvokti jo žodžių, o mintis jau tarsi verdantis vanduo: policija!

Jau! – tai ne sapnas: reikia į komisariatą nuvažiuoti, ir Dževečka, brukdamas į džinsus marškinius, – aš tik nusiprausiu, gerai? – lenda į vonią, kol nesulaikė, o žmona, tarytum ištirpusi ankštame prieškambarėje tarp dviejų vyriškių atlapotom striukėm, – tai dėl "Dorigos", lošia į juos galva ir, sulaukusi trumpo "aha", jaudinasi, ar ilgai užgais. Ilgai? – Tauras skubiai brūžina dantis ir, ištempęs, gauda pro uždarytas duris prasmunkančias pokalbio nuolaužas... bus matyti; bus – policininko atsakas žmonai kaip smūgis į paširdžius; bus – jis išsiskalauja



1994 m. vasara. APPLE dėstytojos iš Amerikos šoka Kepurinę talentų vakaronėje Panevėžyje. (Vaiva Vėbraitė, Irena Giedraitienė, Amanda Muliolienė, Lilija Kulbienė ir kitos).

SUKAKTUVINIS "MUZIKOS ŽINIŲ" NUMERIS

P. Palys

Kiekvienais metais, kada gruodis priartėja prie savo paskutiniųjų dienų, nejučiomis pradėdi nerimauti: – O, gal ir nebepasirodys?

To nerimo priežastis – "Muzikos Žinios" (toliau, tik "MŽ"). Gi, nerimui pagrindo yra, nes lietuviškų leidinių netekčių jau turėjome. Bet nerimą atpirkio ir pradžiugino pirmosiomis sausio mėnesio dienomis atkeliavęs, kruopščiai ir skoningai paruoštas, su vertinga medžiaga turinyje, bei išsamia muzikine kronika, sukaktuvinis (1934 – 1994) "MŽ" žurnalo Nr. 245.

Atskleidus oranžinės

spalvos viršelį, Stasys Sližys straipsnį pavadinęs "Pirmoji pasaulio lietuvių dainų šventė", su "MŽ" skaitytojais dalinasi tos šventės, įvykusios praėjusią vasarą, Vilniuje, išpūdžiais. Iš muzikinio taško žvelgdamas pateikia nekurias kritiškas pastabas, kurios, kaip kad pats straipsnio autorius sako: "...rašau miniatūrinę apžvalgą ne griaušančios, bet kūriandčios kritikos dvasioje".

Seka Danos Palionytės straipsnis "Kompozitoriai – emigrantai–lietuviškojo modernizmo vėliavnešiai". Tas straipsnis buvo skaitytas VIII

mokslo ir kūrybos simpoziume, Chicagoje, 1993 m., lapkričio 25 d. Jau iš paties straipsnio aišku, kad ten bus rašoma apie tuos lietuvių muzikus, kurie muziką kūrė modernios krypties stiliuje. Tai: "...trys vyriausios kartos kompozitoriai – V. Bacevičius, J. Gaidelis ir J. Kačinskas". Į tų trijų kompozitorių muziką, straipsnio autorė savo dėmesį atkreipusi, juos ir jų muziką aptaria.

Sukaktuvininką, operos dirigentą Aleksandrą Kučiūną, jo 80 metų sukakties proga, pristato ir jo muzikinę veiklą glaustai apibūdina Kazys Skaistgirys.

Itin įdomų straipsnį pavadinęs "Gramofono plokštelių erą užbaigiant" pateikia (Nukelta į 7 psl.)

burną ir – atgal, bet policininkų nėra ir Tauras, kuo greičiau ir kuo tyliau, – į sūnaus kambarį, spintoje apgraiptom susiranda seną megztinį, tačiau – baik, subruzdą žmona, gerąjį imk, ir nenori girdėti, kad gal ten išstėps, pati atneša; jie koridoriuje, iškvepia, pagavusi vyro žvilgsnį ir sugriebia už rankovės per slenkstį žengiant: tik paleis – iškart paskambink. Iškart! – suglemba nuo jo greitumo: pakšteli į skruostą, šaliką vyniodamas, iki, mesteli jau pasisukęs bėgti; iki, nes dar sekundė ir kojos įgaus į grindis nuo žmonos prigludimo – iškart iškart; iki iki, ir prapuola laiptinėje, kur laukia tamsiaplaukis policininkas, žemyn besileidžiant įsižiūri – kaukazietis, o antras, palei lauko duris striksojęs, (saugo, šmėžteli mintis ir ūmai panūsta stumtelti ir nerti gatvėn, bet tuoj susiima: nesąmonė) – šviesiaplaukis, ir abu, panašiu, jo metų, apie trisdešimt.

Apie – jau ankštame "Moskvičiuje", kur šviesiaplaukis šalia sėdi, dar vogčia nužiūri, bet daugiau tai prie

lango prisiūlęs: miestas dar užsiklojęs tamsa, tik žibintai bando su ja galinėti ir retame lange spindi nedrąši šviesa; po tiltu anglimi bliksteli Neris ir Tauras mielai nusiuktų, nes miestas – kažkoks svetimas, tarsi dekoracijos scenoje, tačiau negali, rodos, paskutinį kartą regi... kvailystė, pyksta ant savęs, kad taip sapnas būtų, kad, bet tarp namų kištelėjo žilas komisariato mūras ir – jau eina, eina paskui policininkus. Tiedu šnekas, gan gerokai atsiplėšęs siaurame, ilgame koridoriuje, kur vienos į kitą žvelgia durų gretos ir lyg pamiršta Taurą; ei, o ką man daryti? – ir šviesiaplaukis atsisuka: čia palauk.

Čia – jie prapuola už vienu durų, o Tauras lieka stypso, nervingas žiovulys plėšia žandikaulius; bėgti, vėl slysteli mintis ir tenka pavargti, kol pagauna: kodėl, ir bando atrinkti, kas galėjo nutikti, matyt, šiąnakt, tik keista, kad daugiau sargų nematyti, tačiau, ko gero, kažkas rimto, nes kam tokią ankstybę iš lovos ištraukė. Kažkas, tik nėra kada galvą sukti –

čia palaukit, išniręs šviesiaplaukis nuveda Taurą į kambarį, mosteli į pasienį išrikiuotas kėdes, o pats, prapuolęs kitame, – tegul žmogus čia palaukia, parodo už stalo, prietemoje knapsojusiam jaunam, suvis vaikiško veido policininkui. Dževečka seka juos žvilgsniu pro didelį, per pusę sienos, langą ir vėl, visu kūnu, gauda jų pokalbio nuotrupas, bet – iš po žemės, iš to, ką vaikiaveidis sako, tenugirsta "prokuroro sankcija", o šviesiaplaukis papurto galvą ir nepaliauja kratęs policininkui toliau šnekančią, tik kaukazičio pašauktą, – zapiši^{*3}, – mesteli jau per slenkstį žengdamas ir Tauras žiūri pro grotuotą langą, kaip jiedu į "Moskvičių" sėda, vis neatsigaudamas nuo šalčio, nusmelkusio, išgirdus "Prokuroro sankciją", tik paskutinę akimirką susigriebia, kad vaikiaveidis su dideliu sąsiuvinu atsirado už stalo priešais jį: pavardė, vardas. Dževečka – tas nespėdavo baigti žodį, o Tauras jau iššaudavo atsakymą ir kai policininkas po paskutinio, jau nebeklaus-

*1) Būsim pažįstami.

*2) Dževečka namie

*3) užrašyk.

SUKAKTUVINIS "MUZIKOS ŽINIŲ" NUMERIS

(Atkelta iš 6 psl.)

Vytautas Strolia. Ten jis plačiai, dokumentuotai, statistiškai paremtai rašo apie lietuviškos muzikos plokštelių įrašus. Ten nurodoma, kad įvairiose valstybėse, nuo pirmosios lietuviškos plokštelės pasirodymo 1912 m., iki paskutinės 1990 m., jų buvę įrašyta 1140. Daugiausia JAV – 928. Straipsnio gale pateikia svarbesnius momentus iš garso įrašų istorijos, Columbia lietuviškų rekordų katalogo viršelį ir dviejų puslapių kopijas.

Apie Lietuvos muzikos akademijos vargonų katedrą ir religinės muzikos centrą rašo Karolis Rimtautas Kasponis. – "Sujungus Kauno ir Vilniaus konservatorijas 1949 m., veikė fortepijono – vargonų fakultetas, – sako K.R. Kasponis, – kuris 1950 m. buvo uždarytas. Tik 1962 m. prof. Leopoldo Digrio pastangomis vargonų katedra buvusi atkurta". Joje dėsto 7 pedagogai ir studijuoja 25 vargonininkai. Ten pat rašo apie vargonininkams dėstomas specialybes, vargonų muzikos koncertus ir juos atliekančius vargonininkus.

Apie išeivijos chorinę kultūrą ir jos nueitą kelią, ilgoame straipsnyje aiškina Faustas Strolia. Ten autorius paliečia parapijinių chorų veiklą, chorų repertuarą, dainų šventes, operetes, chorų gastroles ir išskirtinus chorų, sugebančius atlikti sudėtingus veikalus, bei Vatikano II susirinkimo įtaką bažnytiniam chorams.

damas, dar kažką įrašo, Dževečka, metęs spėlioti, kas tai per sąsiuvinis, galop atsargiai, it ką blogo darydamas – o kas atsitiko? Pats žinai, atkirto vaikiaveidis, Tauras dar bandė – nežinau, tačiau policininkas neatsisuka ir jis tik tada atsigosta, jog to balso lyg ir neapykanta nuskambėjo. Lyg – ir Tauras net sukaitęs bando sau įteigti, kad pasivaideno: lyg, ir tas – prokuroras, irgi, ne apie jį kalbėjo, ne; kad tai sapnas būtų, kad – laikrodį ant kito kambario sienos rodo pusę aštuntos, koks miego saldumas tokiu laiku!

Koks, ir kaip būtų nuostabu nuo visko atsijungti: lyg katės akys tamsoje mirksinčių žalių laikrodžio skaičių, nuo minties, jog tai būdinčiųjų patalpa, šmėkštelėjusios nužvelgus įvairiom spalvomis tingiai bliskinčias signalinės aparatūros dėžes, veik kaip "Dorigos" sargų patalpose, net šypėti – kolegų, irgi – vienas policininkas kone su lempa prie stalo sulinkęs, tik iš kambario gilumos pasirodžius kitam, pliktelėjusiam, trinančiam nuo

Jurgis Janušaitis pristato Daytona Beach, FL, chorą švenčiantį jo veiklos 20-ties metų sukaktį, o Irena Skomskienė prisimena išeivijos vargonininko ir chorų vedėjo Kazimiero Bazio-Bazevičiaus 100 metų gimimo sukaktį.

Prisimenant "MŽ" 60-ties metų sukaktį, išspausdinta pirmojo numerio, išleisto 1934 m., viršelio kopija, redaktorių sąrašas ir kuriais metais jie "MŽ" redagavo.

Vytautas Strolia pristato lietuvių kilmės muzikus, kuriems yra suteiktas daktaro laipsnis.

Gale – plati muzikinės veiklos kronika. Deja, nepažymėta kas ją taip kruopščiai "sulesiojo".

Tekste randasi nemažai nuotraukų. Jų tarpe muzikai sulaukę brandaus amžiaus: Stasys Gailevičius, Stasys Citvaras, Antanas Jaras, Vlada Sabalienė ir Janina Nomeikaitė. Į amžinybę iškeliavusieji: Antanina Dambrauskaitė, Bronius Budriūnas, Rimas Strimaitis, Vytautas Beliajus, Rožė Mainelytė, Albertas Mateika, Jokūbas Stukas, Juozas Laurušonis, Albertas Paulikaitis ir Pranas Nenorta. "MŽ" viršelyje – Aleksandro Kučiūno nuotrauka, o užpakalinė viršelio dalis, atsisakius ankstesnio išmarginimo su aukotojų pavardėmis, papuoštas Pasaulio lietuvių dainų šventės programos viršelio kopija.

"MŽ" leidžia Šiaurės Amerikos lietuvių muzikos sąjunga, o redaguoja Kazys

miego užburkusį veidą, atsišlošia ir Tauras, stengdamasis neklausyti jų šnekos, dairosi aplinkui. Kambarys kone tuščias, tik kėdės palei sieną ir du, T raide, sustatyti stalai, o į vieną sieną įaugusios dvejų masyvios plieninės, gelsvos durys su iškirstais langeliais, jos Dževečkai ir maga (kameros! žodis ietim perveria), ir šalin sukasi, geriau pro langą stebilytis, gatvėn, kur vis dažniau pasimaišo praeiviai. Geriau, bet tai ne sapnas, kad ir kaip būtų nuostabu, tos grotos – paliesk ir pajusi jų šaltį, jau vėčiau galvok, ką reiks vedėjai pasakyti, jeigu užsibūsi, gal kokį raštelį duos; ką gi, kiekvieno piliečio šventa pareiga padėti teisingumo organams, bet ironija negelbsti kam tokią ankstybę?!

Kam?! – vos nepašoka, už lango čiuztelėjus "Moskvičiui"; abu policininkai – kone tekini; pošli*, kisteli galvą kaukazietis ir Dževečka – tarytum pametėtas; vėl ilgas, siauras koridorius su durų gretim, kaip filmuose apie kalėjimus, dingteli Tau-

*4) eime.



Clevelando "Neringos" tunto skaučių dovanėlių stalas Šv. Jurgio parapijoje. G. Juškėno nuotr.

Skaisgirys ir Stasys Sližys. Administratorius – Antanas Giedraitis. Norintieji šį vertingą žurnalą užsisakyti gali rašyti administratoriaus adresu: 7310 South California Avenue, Chicago, IL 60629. Žurnalo kaina – \$ 5.00.

Puikų spausdinimo darbą atliko Morkūnas Printing ir Three Oaks.

"MŽ" žurnalo priede – Viktoro Banaičio (žodžiai – J. Mikuckio), žemam balsui, solo daina "Ant kelio pavasario mano".

Šią kuklią "MŽ" apžvalgą drįstu užbaigti parafrazuojant kareivių dainą iš G. Bizet operos "Carmen" žodžiais: ... "Muzikos Žinios" nežus, kol Skaisgirys ir Sližys bus! (1995 m. sausio 20 d.)

ru, bet tuoj užmiršta, taikydamas perskaityti, kas ant durų užrašyta: "Butų vagysčių tyrimo grupė", vėl tas pats, o trečių lentelę užstoja spyna rakinę kaukazietis; prošū* – parodo ir Tauras žengia; čia? – perklausia, išgirdęs "sadites"*6, atsargiai nusileidžia ant kėdės krašto ir dairosi, kol policininkai rengiasi: vėl grotuotas langas, suklypusi spinta, kur matosi kabančios uniformos, seifas su nuoga gražuole ir po jos kojom prisiglaudusiu užpernykščiu kalendoriumi ant sienos, apibraižytas stalas su vieniša pelenine ir telefonu: tamsiaplaukis įsitaisto už jo, o šviesiaplaukis – ant nutriušusios, išgulėtos sofos; kad mums taip tokią į sargų kambarį, šypėti sau ir pamiršta, nes kaukazietis atsi-verčia bloknotą ir – budim znakomy, Kuchadzė, a eto – inspektor Časovoj*7; tai joks sapnas: na, kas ten pas jus, "Doridoje", nutiko? Nieko, gūščioja Tauras, bent aš nežinau, paskutinį kartą prieš

*5) prašom.

*6) sėskit.

*7) būsim pažįstami, Kuchadzė, o čia – inspektorius Časovoj.

KVIEČIAME Į DETROITĄ Į NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖS MINĖJIMĄ

Detroito Lietuvių Organizacijų Centras maloniai kviečia Jus į LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ATSTATYMO 77-ųjų metinių minėjimą, kuris įvyks sekmadienį, š.m. vasario 5 d., Lietuvos Kultūros Centre, 25335 West Nine Mile Rd., Southfield, MI 48034.

Pagrindinį pranešimą minėjime padarys Artūras Paulauskas, buvęs Lietuvos Generalinis prokuroras.

Mums tenka didelė garbė išgirsti Gerb. A. Paulausko pranešimą. Jis atvyksta tiesiai iš Vilniaus į Detroitą pasidalinti savo mintimis

apie labai svarbias organizuoto nusikalstamumo pasekmes ir jų įtaką Lietuvos gyvenimui. A. Paulauskas neseniai sėkmingai užbaigė B. Dekanidzės bylą dėl žurnalisto V. Lingio nužudymo. Ši byla įgavo net platų tarptautinį atgarsį. Apie tai buvo rašoma gruodžio mėn. "NEWSWEEK" žurnale.

adv. Kęstutis Miškinis
DLOC pirmininkas

★★★★★

Skaitykite ir platinkite
DIRVA

tris dienas budėjau, bet – tas seniau buvo, gruzinas stuk-sena šratinuku į bloknotą, seniau, dar gruodžio 20-tą, ar girdėjot apie faksą?

Faksą! – Tauras, it ilgai balansavęs, pagaliau nuo skardžio nuslysta, pradžioj – kas nutiko, – gruzino paklaustas, buvo užkliuvęs, bet gi tai sena istorija; kai paskutinį kartą, sekmadienį, budėjo, Pigaga, su kuriuo sėdėjo, sakė kad prapuolė, dar pagalvojo, kažkam, kas tuokart sėdėjo, nepasisėkė, tačiau Pigaga numojo – nei velnio, ne iš "Darigos", iš "Ondros"; ir Kuchadzėi pakartoja – girdėjau, bet tai mūsų neliečia, "Ondra" iš "Dorigos" nuomonia kelis kambarius ir mes už ją neatsakom. Ne, bando kabintis, tačiau gruzinas šiepias... nient, eto Očien serjoznos*, "Ondra" turi teisę reikalauti iš "Dorigos" kompensacijos, o "Dorigą" jūs saugote, jūs ir atsakote, jūs – ir Dževečka krenta, nei už ko nusi-griebti: jūs budėjote dvidešimtą? Dvidešimtą? jei tai buvo trečiadienis – tada taip; taip – ir Tauras išsprogina

akis: tai faksą tada pavogė, bet Kuchadzė it nepastebi – jūs atėjote budėti vakare, ką jums sakė Poškus?

Ką?! Tai nutiko jo budėjimo metu?! – Tauras krenta, net ausyse švilpia ir iš paskutiniųjų stengiasi prisibrauti pro sujauktas atminties džiu-ngles: ką?! – lyg tai nieko; ir gruzino šratinukas tarytum kulkosvaidis: o apie duris? Dževečka net nušvinta: duris? a, sakė, sakė, kad buvo atėję iš "Ondros"; sakė, pas juos prieškambario durys neatsirakina, kažkas įkišo raktą ir nulaužė, o jis nuėjo ir padėjo duris išlaužti. Padėjo? – Kuchadzė neduoda atsikvėpti ir nėra kada apsidairyti į ką įsitverti, klausimai virsta ir virsta: kaip jis laužė; su kuo; o kas buvo jums atėjus; sakot, Poškus vakarieniam išėjo; o kas iš darbuotojų išėjo jums esant; direktoriai? – ke-lintą; o dar kas; o kas nors buvo grįžęs; o kas užrakino administracinio pastato duris; o ar Poškus turėjo krepšį; ar faksas į jį tilptų; na, kaip tai – "neatsimenu"?!

(Bus daugiau)

*8) ne, tai labai rimta.

PAMINĖTOS ĮŽYMIOS DATOS

Klaipėdos atvadavimo 72 metų ir Vilniaus žudynių 4 metų minėjimas įvyko sausio mėn. 15 d. Detroito Šv. Antano parapijos salėje. Rengėjai: savanoriai kūrėjai, ramovėnai, St. Butkaus šauliai, Švyturio jūrų šauliai, birutietės. Atsilankė šimtinė žmonių. Detroitiečiai tuos du minėjimus dabar kartu sujun-

vių Šaulių Sąjungos Išeivijoje ir Detroito Ramovėnų Skyriaus pirmininkas Mykolas Abarius, kuris taip pat sukūrė menišką lentą su Vilniuje žuvusių pavardėmis ir Klaipėdos didžiulį herbą. Klebonas Alfonsas Babonas pasakė šiai progai pritaikytą invokaciją. Atsistojimu pagerbti žuvusieji, o dar gyvas 92 metis

nacių vokiečių antilietuviškos veiklos jau nuo 1928 metų. Jis taip pat užsiminė apie spalvingą Klaipėdos jomarką, kuris ir dabar vyksta. Žemaičiai per šimtmečius atsilankė prieš germanizaciją ir dabar Klaipėda yra integrali Lietuvos dalis. 90 metis mokytojas ir aktorius Kazys Grincius iš atminties aiškiu ir



Stasys Šimoliūnas (kairėje) ir Mykolas Abarius.

gia. Ir aukos panašios. Klaipėdos krašto sukilimo metu žuvo 20 savanorių, o prie Vilniaus televizijos bokšto žuvo 14 žmonių, kurių tarpe buvo 2 šauliai. Abu pasipriešinimai buvo dėl Lietuvos teisės į savarankišką gyvenimą.

Minėjimą pravedė Lietu-

savanoris kūrėjas ir Klaipėdos sukilimo savanoris Stasys Šimoliūnas papuoštas baltu gvazdiku. Žurnalistas Stasys Garliauskas glaustai apžvelgė 1923-39 metų laikotarpį Klaipėdos krašte, kai po pasisekusio sukilimo atėjo darbo metai, per kuriuos Klaipėda klestėjo, nežiūrint

tvirtu balsu padeklamavo du eilėraščius nežinomo poeto kun. Zdebskio motinai ir Balio Augino nežinomo kario kapui. Vadovaujant Stasiui Sližiui visi bendrai sudainavo keturias lietuviškas dainas. Minėjimas baigtas Tautos himno sugiedojimu.

Saulius Šimoliūnas

LIETUVIŲ TAUTININKŲ SAJUNGOS TELEVIZIJOS LAIDA

Tautininkai Lietuvoje turi savo televizijos laidą. Nuo sausio 10 dienos BALTIJOS televizijos kanalu kiekvieną antradienio vakara, 8 val. 20 min. rodomos 10 minučių "Tautininkų žinios". Šioje trumpoje laidelėje apžvelgti svarbiausi įvykiai Tautininkų sąjungoje ir Lietuvoje, analizuojama susidariusi sunki ekonominė, socialinė padėtis įvairiose valstybės gyvenimo srityse, ieškoma išeities, siūlomi sprendimai. Laidoje jau dalyvavo LTS pirmininkas R. Smetona, Seimo nariai L. Milčius, K. Uoka, M. Treinys, dr. L. Astra. Numatyta į laidą kviesti LTS ekspertų tarybos narius, politikus, mokslininkus, specialistus iš Vilniaus ir kitų miestų.

Tautininkai labai dėkingi Amerikos lietuvių tautinės sąjungos Bostono skyriui, pirmininkui p. Juozui Renteiui, p. Pijui J. Nasavyčiui už rūpestį ir paramą, už suteiktą nepaprastą galimybę skleisti tautines idėjas, stiprinti demokratiją ir valstybingumą Lietuvoje. Nuoširdus ačiū!

"T.Ž."

NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS FILADELFIJOJE

Filadelfijoje Vasario 16-tosios dienos iškilmingas minėjimas įvyks sekmadienį, vasario mėnesio 12 d. Iškilmės prasidės su Šv. Mišiomis 10:30 val. ryte Šv. Andriejaus lietuviškos parapijos bažnyčioje (19-tos ir Wallace gatvių sankryžoje). Organizacijos yra kviečiamos dalyvauti su savo vėliavomis, moterys pasipuošti tautiniais rūbais ir jungtis į procesiją.

Minėjimo akademinė ir meninė dalis bus tęsiama 2 val. p.p. Lietuvių Namuose (Lithuanian Music Hall, 2715 E. Allegheny Avenue). Pagrindiniu minėjimo kalbėtoju yra pakviestas Algis Rimas, LB Krašto valdybos Ekonominės reikalų tarybos pirmininkas, daugelį metų dirbęs JAV diplomatinėje tarnyboje ir įėjęs pirmojo sekretoriaus pareigas JAV ambasadoje Vilniuje. Meninę programą atliks tautinių šokių grupė ŽILVINAS ir Vinco Krėvės mokyklos mokinukai. Ir Žilvinai ir mokyklos šokių grupei AUŠRI-

NĖLĖ vadovauja Estera Washofsky. Šokius palydės ir programą pavairins vietiniai muzikos talentai. Po programos visų minėjimo dalyvių pabendravimas prie suneštinių vaišių, vyno ir kavos. Kaip ir praeityje, prieš ir po minėjimo bus renkamos aukos Lietuvių Bendruomenės Krašto valdybos veiklai paremti, ypatingai LB Washingtono įstaigai išlaikyti.

Minėjimą rangia Lietuvių Bendruomenės Filadelfijos apylinkės nauja valdyba, kurią sudaro Roma Krušinskienė, pirm., Tomas Danta, ko-pirm., Karlis Kazakauskas, izd., Lynn Cox, sekr., Jeanne Dorr, LABAS redaktorė bei narė labdaros Lietuvai reikalams ir Janė Cox, narė jaunimo reikalams. Į valdybą taip pat, ex officio, įeina Bendruomenės Balso redaktorių kolektyvo koordinatore Julija Dantienė, radijo reikalų vedėjas Gediminas Dragūnas ir Vinco Krėvės

(Nukelta į 10 psl.)

RAMOVĖNŲ SUSIRINKIMAS

LKVS "Ramovė" Clevelando skyriaus visuotinis narių susirinkimas įvyko Sausio 21 d. 4 val. p.p., Lietuvių namų žemutinėje salėje.

Susirinkimą atidarė skyriaus pirmininkas Vytautas Janušis ir prašė susirinkimo dalyvių minutės atsistojimu pagerbti skyriaus mirusius narius (penki praeitais ir du šiais metais). Taip pat pranešė, kad valdyba ir kontrolės komisija baigė savo kadenciją ir prašė susirinkusius pagal darbotvarkės punktą rinkti skyriaus valdybą ir kontrolės komisiją. Į prezidiumą siūlė Jurgį Malskį pirmininkauti ir Joną Citulį sekretoriauti. Susirinkimui vienbalsiai pritarus, pasiūlyti į prezidiumą kandidatai Jurgis Malskis ir Jonas Citulis užėmė vietas ir tęsė susirinkimą.

Skyriaus pirmininkas Vytautas Janušis savo pranešime trumpai apibūdino skyriaus nuveiktus per metus darbus ir bendradarbiavimą su kitomis organizacijomis lietuviškoje veikloje. Izdininkas Vincas Čečys savo pranešime išsamiai nušvietė skyriaus finansinius reikalus. Kontrolės komisijos pirmininkas Vytautas Jokūbaitis, pateikė patikrinimo rezultatus. Už tvarkingą ir pavyz-

dingą kasos tvarkymą, kontrolės komisija pareiškė kasininkui Vincui Čečiui padėką. Dėl pranešimų diskusijų nebuvo.

Buvusiai valdybai sutikus pasilikti sekančių, t.y. 1995-ųjų metų kadencijai, susirinkimas tai vienbalsiai patvirtino. Tokiu būdu, skyriaus valdybą sudaro Vytautas Janušis, Jonas Citulis, Ignas Stankus, Vincas Čečys ir Albertas Penkauskas, kontrolės komisija – Vytautas Jokūbaitis, Jonas Skavičius ir vietoj mirusio kontrolės komisijos nario Broniaus Bemo-to, išrinktas Jonas Rastenis.

Buvusios valdybos pasiūlymu, daug metų įėjus skyriaus valdyboje įvairias pareigas Stepas Butrimas pakeltas į skyriaus garbės narius. Taip pat buvusi valdyba siūlė, daug skyriaus veikloje pasidarbavusią Norą Čėčienę išrinkti skyriaus garbės nare. Tai susirinkimo buvo vienbalsiai patvirtinta. Klausimų – sumanymų neatsiradus, susirinkimas buvo baigtas. Pagal ramovėnų tradiciją toliau vyko kuprinės pabiro, kurias taip pat paruošė Nora Čėčienė.

Linkiu sėkmės ramovėnams dirbti gražų lietuviybės palaikymo darbą išeivijoje.

E. Pranckus

MASKVOS TAUTIEČIAI PAGERBĖ SAUSIO 13-TOSIOS DIDVYRIUS

Sausio 13-tąją Maskvos lietuvių kultūros bendrijos būstinėje Vorovskio g. 24 degė žvakės, prie Dangiškosios Motinos Mergelės Marijos Lietuvos globėjos paveikslo. Gėlėse skendo, perristas gedulo juosta tą dieną žuvusių nuo sovietinių smogikų Lietuvos sūnų ir dukrų sąrašas.

Gedulingą popietę pradeda vienas aktyviausių Maskvos tautiečių už laisvą ir nepriklausomą Lietuvą tomis lemtingomis dienomis dalyvių Antanas Jonkus. Jeigu kur tomis dienomis su Lietuvos trispalve vėliava, kaip pažymėjo kalbėtojas, pasirodydavai, tai atsirasdavo geros valios žmonės maskviečiai, kurie tave lydėdavo ir gindavo nuo komunistinių laisvės priešų. Dauguma maskviečių buvo demokratijos, laisvės Lietuvai šalinin-

kų pusėje. Tai prisiminus kažkaip gera širdyje, kad mes buvome ne vieni kovoje už laisvę.

Iš tų lemtingųjų Lietuvai dienų atsiminimais su vakaro dalyviais pasidalino Rimas Grincevičius, Mindaugas Pilėnas, Kristina Mamziakovienė, Kazys Kedaitis, Nora Slendzokaitė, buvęs Gulago kalinys Stasys Grigas ir kiti.

Nora Slendzokaitė paima kritusių tą dieną didvyrių sąrašą ir skaito jų pavardes, kad prisiektume jų atminimui būti vertais Tėvynės Lietuvos sūnumis ir dukromis.

Nuskambėjus Lietuvos himno ir giesmės "Marija, Marija"... melodijoms, tautiečiai su pakilia nuotaika skirstosi į namus, pasiryžę, Tėvynei pašaukus, pakartoti sausio 13-tosios didvyrių žygius ir darbus.

J. Dainis.

LIETUVIŲ FONDAS PRANEŠA

Prašymai Lietuvių fondui 1995 metams bendrai paramai bei įvairiems projektams turi būti prisiųsti ne vėliau, kaip iki šių metų kovo mėn. 15 dienos.

Prašymai studentų stipendijoms turi būti prisiųsti iki šių metų balandžio mėn.

15 dienos.

Prašymų anketos stipendijoms bei bendrai paramai yra gaunamos šiuo adresu:

Lietuvių Fondas,
14911 127th Street,
Lemont, IL. 60439.
Tel. (708) 257-1616.

NE PINIGUOSE LAIMĖ

Vladas Vilekš

Šitoki posakį labai propoguoją turtais pertekę, kalbėdami su beturčiais. Bet atimk iš jų turtą ir jie pragysta visai kitomis melodijomis.

Kad gauti pinigų, dažnas rizikuoja kalėjimu ir dangaus karalyste, kuri žadama tik beturčiams. Beturtis žiūrėdamas į turtuolį džiaugsmingai galvoja: aš būsiu danguje, o tu ne. Ir tai jį labai džiugina, kol jis pamato turtuolio kadiaką. Čia šiek tiek suabejoja; kad ne piniguose laimė.

Tą posakį labai propoguoją ir mergelės kalbėdamos su berneliais, galvos užkulisuose turėdamos vedybas. Po vedybinių ceremonijų bernelis ryškiai pastebi surauktą mergelės nosį, kuri įsakmiai kalba apie kailių paltą, atostogas Havajuose, naują automobilį, kuris kvėpia oda ir kitus laimės neatnešančius dalykus.

Ne piniguose laimė. Šį posakį labai gerai pajunta rašytojai išleidę neperkamą knygą. Turi pasitenkinti abejotina garbe ir savęs pasiglostymu.

Ne piniguose laimė. Turi suprasti naujas biznierių Lietuvoje mafijos apiplėštas ir išnešęs sveiką pakaušį iš šios bizniškos transakcijos.

Ne piniguose laimė. Turi save guosti atsiskyres su žmonele ir praradęs visą turtą. Jis tiek apglušintas, kad nebežino kur laimė ir kur nelaimė.

Ne piniguose laimė – turi kartoti Amerikos pilietis, kuriam tenka kas kart lipinti brangesnį pašto ženklą. Nes kuo daugiau keliamas pašto mokestis, tuo sparčiau blogėja pašto patarnavimas.

Mano draugas Florijonas siūlo grįžti prie indėnų pašto. Jie labai gražiai ir nebrangiai susisiekdavo vienas su kitu dūmų pagalba. Florijonas dabar dirba prie dūminės abėcėlės. Šiuo metu turi jau parengęs keletą projektų. Jeigu nori pranešti "Dirvai", kad straipsnis patiko: vienas dūmas. Du dūmai – netalpinkite man nepatinkamų straipsnių. Trys dūmai – gana politikos, daugiau jūmoru. Daug dūmų – nebenuoriu "Dirvos". Dabar Florijonas darbuojasi, ką reikš kreivas dūmas, tiesus dūmas, dešininis dūmas ir kiti dūmai. Teks palaukti.

Florijonas baiminasi, kad jo dūminėje abėcėlėje bus sunkumų su lietuviškomis nosinėmis ir kitais ženklais. Gal teks išsiversti be jų. Tuo bus labai nepatenkinti kalbos žinovai. Bet Florijonas žada nekreipti dėmesio. Jis, kaip buvęs gaisrininkas, daug artimiau žino ugnį ir dūmus. Čia jo sritis.

Ne piniguose laimė – šaukia ligonis, pakliuvęs po daktaro peiliu. Bet daktarai niekad negirdėjo tokio posakio. Tad tie nelaimingi pinigai pereina į daktarų kišenę, o ligonis pajunta džiaugsmingą laimę.

Nepaprastai daug žmonių stengiasi padaryti mus laimingais atimdami pinigus. Bet mes to nesuprantame ir priešinamės.

O tiems, kurie įsikibę į tą posakį "ne piniguose laimė" sakau:

– Siųskite man savo pinigų. Aš ir taip nelaimių apstėtas.

(Atkelta iš 2 psl.)

SPALIS

• Haiti diktatorių grupė spalio mėn. išvažiavo. Kariuomenės vadas Cedras ir štabo viršininkas gen. Biamby su 14 šeimos narių spalio 13 atvyko į Panamą. Policijos vadas spalio 4 išvyko į Dominikonų respubliką. Dar 23 karinės chuntos giminių ir draugų gavo leidimą vykti į JAV. Spalio 15 legalus Haiti prezidentas kun. Aristide sugrįžo į Haitį ir pasakė didelei miniai, kad jis grįžo ne keršyti, bet sutaukinti tautą.

• Brazilijoje spalio 3 d. prezidentu buvo išrinktas buvęs finansų ministras, sugėbęs sumažinti infliaciją, Bernardo Cardoso.

• Pietų Afrikos prez. Mandela lankėsi Amerikoje, pasakė kalbą Kongreso jungtinėje sesijoje, prašė biznierių investicijų. Prez. Clintonas pažadėjo lėšų mažiems afrikiečių biznieriams.

• Spalio 7 prez. Clintonas paskelbė, kad Irakas vėl siunčia kariuomenę prie Kuveito sienos. Atsiliepdamas į šią provokaciją Clintonas pasiuntė į Persijos įlanką 35,000 karo laivyno ir marinų jėgas. Spalio 11 Irako kariuomenė pradėjo trauktis nuo Kuveito. Šešios Persų įlankos valstybės: Bahrainas, Kuveitas, Omanas, Kvataras, Saudi Arabija ir Jungtinis Arabų Emiratas pažadėjo apmokėti JAV išlaidas padarytas siunčiant savo kariuomenę.

• Beisbolininkų aukštojos lygos žaidėjams paskelbus streiką, savo reikalavimus iškėlė ir ledo ritulio žaidėjai. Sezono atidarymas spalio 1 d. buvo atidėtas.

geriausias Tautininkų draugas - bičiulis noriu pateikti eilę pasiūlymų, kaip pakelti Lietuvos gyventojų tarpe Tautininkų autoritetą. Man tai labai svarbu, kadangi aš esu Seime pareiškęs, kad noriu pereiti į Tautininkų frakciją.

Reikia padaryti atgailą už 1926 - 1940 m.m. laikotarpio padarytas skriaudas Lietuvos piliečiams.

Konkrečiai

1. Už 1926 m. karinį perversmą ir sušaudytus keturis Lietuvos piliečius.

2. Už 1927 m. Tauragės sukilimo žiaurų kruviną numalšinimą.

3. Už 1935 m. Suvalkijos ūkininkų streiko organizatorių sušaudymą be teismo ir su teismo nuosprendžiais, dujų kamerų įsteigimą ir vieno ūkininko nužudymą joje.

Hitleris mokėsi iš Lietuvos Tautininkų kurti dujų kameras.

4. Už 1937 m. Dimitravo priverčiamųjų darbų stovyk-

Iš visur apie viską

• Nobelio Taikos premija buvo paskirta Izraelio premjerui Rabinui, PLO vadui Arafatui ir Izraelio užsienio reikalų ministrui Shimon Peres'ui. Dėl tokio sprendimo iš Taikos premijos skyrimo komiteto pasitraukė žinomas norvegų mokslininkas. Palestinoje Hamas aktyvistai sustiprino puolimus. Per mėnesį Izraelyje žuvo 22 žmonės.

• Vokietijoje rinkimus vėl laimėjo krikščionių demokratų ir laisvųjų demokratų koalicija, kancleris Helmut Kohl liko savo pareigose, nors dauguma parlamente sumažėjo.

• Šveicarijoje ir Kanadoje nusizudė ir susidegino 53 religinio kulto nariai, jų tarpe kulto steigėjas.

LAPKRITIS

• Irakas, siekdamas tarptautinių sankcijų atšaukimo, paskelbė, kad jis pripažįsta kaimyninio Kuveito sienas ir Kuveito valstybę, kurią anksčiau Irako valdžia vadindavo "devyniolikta Irako provincija".

• Angolos valstybė pasirašė karo paliaubų susitarimą. Laukiama, kad baigsis ilgas, civilinis karas.

• Bosnijos serbų vyriausybė platesniu mastu pradėjo ofensyvą prieš musulmonų miestus, paskelbta Bosnijos serbų mobilizacija. Serbai apšaudė ir Jungtinių Tautų taikos priežiūros kareivines.

• Švedijos balsuotojai referendumu nutarė įsijungti į Europos sąjungą.

• Iš pareigų pasitraukė Airijos ministras pirmininkas.

• Lapkričio 26 popiežius Jonas Paulius II išventino 30 naujų kardinolų.

• Gazos teritorijoje nauja palestiniečių policija susišaudė su naujos tvarkos priešininkais, žuvo 18 palestiniečių, 200 sužeistų.

• Lapkričio 8 Amerikos rinkimuose respublikonai po 40 metų pertraukos laimėjo daugumą Atstovų Rūmuose ir Senate. Išrinkta daug naujų respublikonų gubernatorių ir kitų aukštų pareigūnų.

• Norvegijos referendumas lapkričio 28 nusprendė nesijungti į Europos sąjungą, nors Austrija, Suomija ir Švedija panašiuose balsavimuose nutarė jungtis į sąjungą.

• Japonijoje lankėsi Rusijos vicepremieras, pasirašė penkias bendradarbiavimo sutartis.

GRUODIS

• Gruodžio 9 Miami, Floridoje įvyko Amerikos žemyno valstybių vadų suvažiavimas.

• Gruodžio mėn. Lietuvos prezidentas A. Brazauskas lankėsi Vatikane su oficialiu vizitu, pusę valandos kalbėjosi su popiežium Jonu Paulium II.

• Rusijos kariuomenė pradėjo pulti Čėčėnijos respubliką, kuri pasiskelbė nepriklausoma. Čėčėnai narsiai ginasi ir padarė rusų kariuomenei sunkių nuostolių. Tarptautine nuomone, Jelcino nebeklauso kai kurie rusų generolai.

• Buvęs JAV prezidentas Carteris lankėsi Bosnijoje, kalbėjosi su Bosnijos serbų vadais, ragino juos paskelbti karo paliaubas. Jos buvo paskelbtos, tačiau kovos vėl po kelių dienų prasidėjo.

(Pabaiga)

Batų juokinga, jeigu nebatų graudu...

SUSIPAŽINKIME

Jie pasakė...

Spausdiname Seimo daugumos, "gavusios Tautos mandatą valdyti Lietuvą", atstovo, Seimo LDDP frakcijos nario Albino Albertyno pareiškimą. Tegul skaitytojai dar kartą įsitikina, kam "Tauta įteikė mandatą". Spausdiname be pakeitimų, nes "dokumentas" - tikrai išraiškingas ir šio Seimo nario, ir iš dalies LDDP frakcijos, ir LDD partijos charakteristika. Klausantis Albertyno "išminties perlų" ir stebint jo frakcijos "bičiulių" tomis progomis rodomą karštą pritarimą ir pasitenkinimą, darosi aišku, ką tyliai galvo-

ja LDDP, tą garsiai pasako Albertynas. Ką gi, susipažinkime su šiuo A. Sniečkaus, J. Žiugždos, G. Zimano, I. Lemperto, V. Niunkos dvasinio palikimo įkvėptu kūriniu:

"Tautininkų sąjunga per savo negausią frakciją Seime dirba didelį propagandinį darbą, norėdama kuo greičiau ateiti į valdžią Lietuvoje. Jie svajoja įgyvendinti 1926 - 1940 m. laikotarpio "demokratinį" valdymą valstybėje.

Daugelio žmonių atmintyje gyvi prisiminimai iš to istorinio laikotarpio.

Aš kaip ištikimas ir pats

bus, o už Stalino represijas atgailą jau padarė.

Konkrečiai

1. 1953 m. vasarą areštavo represijų vykdytoją Beriją su jo artimais bendradarbiais ir tais pačiais metais juos suėmė.

2. 1956 m. pavasarį TSKP XX suvažiavime buvo padarytas pranešimas "Apie asmenybės kultą" ir pasmerktas stalininis režimas ir vykdytos represijos.

3. 1957 m. vasarą nušalinti nuo valdžios artimi Stalino bendražygiai Malenkovas, Molotovas, Kaganovičius ir kiti.

4. Po Stalino mirties palaipsniui buvo paleisti politiniai kaliniai, tremtiniai.

Per trumpą laiką buvo padaryta labai daug. Rehabilitaciniuose dokumentuose kiekvieno nukentėjusiojo atsiprašė už patirtas skriaudas.

Tautininkai! Rimtai pamąstykite!

Seimo narys A. Albertynas 1994 m. gruodžio 8 d.

"Tautininkų žinios"

SLAPYVARDŽIAI IR KRITIKA

Aurelija M. Balašaitienė

Perskaičiusi populiarus humoristo Vlado Vijeikio straipsnį "Skaitau Dirvą" (Dirva, 1995 m. sausio 19 d.), kuriame jis piktinasi slapyvardininkais, norėčiau jį net atsistojimu pagerbti. Prieš keletą metų spaudoje ir aš, ir kiti kolegos žurnalistai slapyvardes pavadino "spaudos vėžiu". Paskutiniu metu beveik niekur nespausdinama nei laišku, nei straipsniu, pasirašytą vien inicialais ar slapyvarde, ką laikraščių redaktoriai net viešai pareiškia. Pažvelkime į amerikiečių ar kitą spaudą – net didžiausio tiražo žurnaluose po reportažais ir straipsniais yra pilnos autorių pavardės ir, kaikiuriais atvejais, jei straipsnis yra iš užsienio, nurodoma ir autoriaus gyvenvietė.

Kai prieš kelis metus "Draugo" dienraštyje buvo atspausdintas su grubiomis stiliumis klaidomis straipsnis, įžeidžiančiai kritikuojuantis vieną Clevelando parapiją, jis buvo pasirašytas vien inicialais A.B. Dauguma spėliojo ir net tvirtino, kad aš buvusi to straipsnio autorė. Jokie pasiteisinimai nepadėjo, kol, mano prašomas, redaktorius artimiausioje laidoje pareiškė, kad minimo

straipsnio autorė nebuvo aš. Nuo to laiko aš naudoju ir savo antrą vardą (Marija), todėl mano inicialai gali būti tik AMB, bet aš visada pasirašau pilnu vardu ir pavarde. Viršminėtoje "Dirvos" laidoje nesmagu buvo skaityti "ponui A.B." atsakymas, pasirašytas T.B. (Tikras Baily?). Be to, iš kur jis žino, kad tai būtų "pono", o ne "ponios" ar "panelės"?

Taigi pilnai Vladui Vijeikiui pritariu ir beveik norėčiau jam padėkoti, jei man nebūtų užkliuvusi jo netaktiška kritika fakto, kad Lietuvos ambasadoriaus dukra dalyvavo tarptautiniame debiutinių baliuje. "Kiek Lietuvos išdui kainuos tas diplomatinis laimėjimas?", sarkastiškai klausia jis. Nuo kada svetimos valstybės pilietis turi teisę reikalauti apyskaitos iš kitos valstybės izdo? Antra vertus, ambasadoriui atmesti nepaprastai garbingai adresuotą kvietimą būtų beveik tarptautinis incidentas, baltaus komitetui leidžiant spėlioti, kad lietuviai esą atsilikę, nekultūringi ir bijo pasirodyti aukštos klasės renginyje bei bendrauti su tituluotais asmenimis. Gal tai net būtų interpretuojama kaip so-

vietinio palikimo ženklas. Iš paties ambasadoriaus teko patirti telefonu, kad jam buvo teikiama tinkama pagarba, jį su žmona pasodinus centriniame balkone ties Amerikos vėliava. Dukrai pavykę užmegzti santykius su Europos kunigaikštystėmis, kas mūsų eiliniam visuomenininkui yra neprieinama. Abejonės nėra, kad to baltaus išdavoje vystysis ir tolimesni, draugiški santykiai. Asmeniškios pažintys tarptautinėje plotmėje gali laimėti daugiau negu oficialios, bejausmės konferencijos be žmogiškai šilto kontakto. Man atrodo, kad tokiu kvietimu tereikia džiaugtis, Lietuvos ambasadoriaus šeimą pagerbiant kaip tinkančią į tarptautinės visuomenės sluoksnius, jos netraktuojant kaip "buvusios sovietinės respublikos" liekanos...

Nepatinka man ir toks Vlado Vijeikio išsireikšimas, kaip "barzdos prisiuvimas"... Tą galima buvo gražiau išsakyti tokiais posakiais, kaip "sugédino", sukompromitavo".

Mano nuoširdus prašymas "Dirvos" redaktoriui yra, kad jis atsisakytų spausdinti pilnai nepasirašytus laiškus, straipsnius ar korespondencijas. Bailiams, kurie geidžia pareikšti savo nuomonę, bet jos gėdinasi ar net prisibijo, neturi būti vietos orioje spaudoje...

bet ir dainuoja pramoginės, patriotinės - tautinės tematikos dainas.

Pažymėtina, kad Alfonsas yra gimęs Sibire, kur buvo ištremti jo tėvai. Todėl šalia kitų savo pareigų Vilniuje jis vadovauja ir Tremtinių chorui. Jis yra baigęs Lietuvos muzikos akademijoje chorvedybą, groja įvairiais instrumentais ir dainuoja.

Paulius G. Bindokas gimęs Chicagoje ir čia išsimokslinęs, gruodžio 8 d. išvyko dirbti į Lietuvą. Jis yra lankęs Loyolos ir DePaul universitetus, kur studijavo kompiuterių sritį, o vėliau darbavosi savo specialybėje.

Po to įstojo į JAV karo aviaciją. Čia pradžioje irgi dirbo kompiuterių specialistu, bet vėliau perėjo į greitosios pagalbos medicinos skyrių. Teko šioje srityje lankyti pasitobulinimo mokslus, o tada dirbti aviacijos bazių ligoninėse ne tik JAV, bet ir kituose kraštuose. Visur pasireiškė kaip pareigingas ir darbštus vyras ir buvo už tai apdovanotas.

Dabar nusprendė savo įgytas žinias panaudoti Lietuvoje, nes ten šios srities

specialistų labai trūksta. Jis Lietuvoje darbuosis Sveikatos apsaugos ministerijos žinioje. Žada gyventi Vilniuje ir iš ten su paskaitomis važinėti po Lietuvos ligonines. Lietuvoje planuoja išbūti mažiausia vienerius metus, o gal net ir ilgiau. (eš.)

NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS FILADELFIJOJE

(Atkelta iš 8 psl.)

mokyklos vedėja Brigita Kasinskienė.

Pereitų metų lapkričio 13 d. įvykusiame metiniame LB Filadelfijos apylinkės susirinkime iš valdybos pasitraukus Teresei Gečienei, Aniliorai Mašalaitienei ir Julijai Dantienei (kuri liko Bendruomenės Balso radijos programos koordinatore), valdyboje likusiems Romai Krušinskienei, Tomui Dantai ir Jeanne Dorr buvo suteikta teisė kopijuoti dar tris narius. Jie ir sudarė aukščiau išvardintą valdybą, kurios daugumą sudaro antros ir net trečios kartos Amerikos lietuviai. Filadelfijos LB apylinkė tikrai gali didžiuotis ir būti pavyzdžiu visai Lietuvos Bendruomenei sugebėjimu įtraukti ir sujudinti Bendruomenės bei visa

lietuviška veikla visų kartų lietuvių, lietuviškai kalbančius ir tik bepradedančius mokintis. Nors nuomonės išsiskiria, čia nėra aštrių susiskaldymų, kur reikia bendro darbo visuomet atsiranda talka. Ir šiuo metu nauja LB valdyba laukia visuomenės talkos ir paramos, bei gausaus dalyvavimo Nepriklausomybės šventės minėjime bažnyčioje ir salėje.

Smulkesnę ir papildomą informaciją apie minėjamą ir kitus Filadelfijos lietuvių telkinio renginius, galima išgirsti Bendruomenės Balso radijo pusvalandįje kas šeštadienį, 9 val. ryte per radijo stotį WTEL, 860 AM arba kreiptis į LB pirmininkę Romą Krušinskiene telefonu (215) 355-3030.

Teresė Gečienė

VAKARONĖ "TAUTOS SUKILIMAS 1941"

Lithuanistikos Tyrimo ir Studijų Centras Jaunimo Centre Chicagoje suruošė vakaronę, skirtą Pilypų Naručio naujos knygos "Tautos sukilimas 1941", "Be šūvio", pirmosios dalies pristatymui. Vakaronę pradėdama, pedagogė Stasė Petersonienė prisegė autoriui, Pilypui Naručiiui, gėlę.

Naująją knygą pristatė žurnalistas Vytautas Kasniūnas.

Knygoje ypatingai atžymėta nepriklausomoje Lietuvoje išaugusi jaunoji kartą. Nepriklausomos Lietuvos valstybei vadovavusiems žmonėms išnykus, vieniems pabėgus, kitus areštavus arba į Sibirą ištremus, jų vieton stojo jaunieji akademikai. Jaunieji akademikai ėmėsi pagrindžiu vadovauti, sukilti ir atstatyti okupanto sugriautą Lietuvą. Tai idealistiniai

nusiteikusi, nepriklausomąją Lietuvą išaugusi, jaunoji karta ir jų skatinama visa lietuvių tauta. Autorius Pilypas Narutis labai akivaizdžiai parodo, kaip ateitininkas stodo šalia neolituanų, ramovėno, varpininko... Ir visa tauta, visi bendromis jėgomis sukilo. Niekad nebuvo buvę taip vieningos politinės lietuvių jėgos užsienyje ir Lietuvoje, kaip ruošiant šį sukilimą.

Ištrauką "Vėlinės Kaune" poetė Julija Švabaitė-Gylienė parinko, nes Vėlinės, pagrindžio organizacijų minėtos visoje Lietuvoje, buvo lyg įvadas į būsimą sukilimą.

"Be šūvio" knygos vakaronėi vadovavęs Juozas Masiulis užbaigė Mažvydo sakinį: "Imkite ir skaitykite mane!..."

A. B. Lukošius

Trumpai iš Chicago

Vytautas Zalatorius, gyvenęs Ciceroje ir Berwyne, jau 3 metai dirbantis Lietuvos valstybinėje draudimo įstaigoje "Sodra" Vilniuje, praėjusių metų pabaigoje sugrįžo šventes praleisti į Chicago, pas čia tebegyvenančią žmoną Birutę Zalatorienę. Beviešdamas čia susitiko su savo gausiais draugais bei pažįstamais. Taip pat buvo nuvykęs ir pas savo jaunesnę dukrą Alytę ir jos vyrą, gyvenančius Pitsburge. Vytautas yra daug dirbęs Chicago lietuvių organizacijose, nemaža rašęs spaudoje. Į Vilnių atgal išvyko sausio 3 dieną, nes ten jo laukė darbas.

Alfonsas Seniūnas dar tik gruodžio mėnesį atvykęs į Chicago ir apsigyvenęs Brighton Parko lietuvių kolonijoje, priklauso naujam pramoginės muzikos vokaliniam-instrumentiniam ansamblui, kuris savo pirmąjį pasirodymą turėjo sausio 22 d. 3 val. p.p. Jaunimo Centro didž. salėje. Šiuo ansamblio meno vadovu yra Petras Garšva, o kiti jo nariai: A. Barniškis, A. Seniūnas, N. Penikaitė, L. Sprindys. Jie visi yra muzikai profesionalai, išsimokslinę Lietuvoje. Jie ne tik groja,

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą – pristatomi į namus.
Talpintuvai į Lietuvą siunčiami kas savaitę.

AIR CARGO skubiems siuntiniams.

ŠVENČIŲ PROGA

MAISTO SIUNTINIAI: nuo \$29 iki \$98
55 svarai, maisto rinkinys \$98

Pageidaujant prisiųsime smulkia informaciją.

Siųskite per seniausią siuntinių į Lietuvą įstaigą. Dirbame nuo 1987

Rūta Degutienė 216 943-4662

28262 Chardon Rd. Willoughby Hills, OH 44092

TRANSPAK 2638 W 69th Street Chicago, IL 60629
CHICAGOS Tel. 312-436-7772

CLEVELANDE ir apylinkėse**VASARIO 16-OSIOS
MINĖJIMAS
CLEVELANDE**

Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo 77-ą metų sukaktis bus minima sekmadienį, vasario mėn. 19 d., sekančia tvarka:

10:00 val. ryte – Šv. Mišios Dievo Motinos parapijos bažnyčioje, prieš Mišias – vėliavų pakėlimas prie laisvės paminklo.

10:30 val. ryte – Šv. Mišios Šv. Jurgio lietuvių parapijos bažnyčioje.

4:00 val. p.p. – Iškilmingas minėjimas Dievo Motinos parapijos salėje. Kalbą pasakys Lietuvos Šaulių Sąjungos išeivijoje pirmininkas Mykolas Abarius iš Detroito.

Meninę dalį atliks Šv. Kazimiero Lituanistinės Mokyklos ir Dievo Motinos parapijos chorai, vadovaujami muz. Ritos Kliorienės.

Įėjimas – \$ 3 dol. auka išlaidoms padengti, vaikams veltui. Visi Clevelando ir apylinkių lietuviai yra kviečiami skaitlingai dalyvauti. Organizacijos yra prašomos dalyvauti su vėliavomis.

ALT Clevelando Skyrius ir
LB Clevelando Apylinkė.

PENSININKŲ SUĖJIMAS

Vasario 2-rą dieną 1995 m. 2-rą valandą po pietų Lietuvių Namų viršutinėje salėje, įvyks metinis pensininkų suėjimas.

Laukiame visų!

atlanta

IMPORT-EXPORT Inc.

2719 West 71th Street, Chicago, IL 60629

Tel. (312)434-2121 1-800-775-SEND
SKOKIE, CLEVELAND, ST. PETE BEACH, NEW YORK,
DETROIT, GRAND RAPIDS, KALAMAZOO, BALTIMORE,
PITTSBURGH, HOT SPRINGS, ST. LOUIS, ROCHESTER,

Pristatome siuntinius į namus

Jūsų giminėms Lietuvoje, Latvijoje,
Rusijoje, Ukrainoje, Baltarusijoje.

Skubiems siuntiniams: AIR CARGO
Amerikietiško maisto siuntiniai.

Pratęsiame vizas, ruošiamo iškvietimus.

Persiunčiame pinigų doleriais.

Visos paslaugos atliekamos greitai ir pigiai.



Clevelando skyriaus tel.: 481-0011
639 East 185 th Street • Cleveland, OH
Iš anksto susitarus, paskambinant į
Atlantos Clevelando skyrių, Jūsų namuose
galime paruošti ir priimti siuntinius į Lietuvą.

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga



William J. Jakubs Sr.,
William J. Jakubs Jr.,
Keneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
938 East 185 th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.



Federal Savings Bank

PRAŠAU APLANKYTI MŪSŲ BANKĄ

HOME FEDERAL didžiuojasi būdama dalis jūsų apylinkės

Nuo 1911, HOME FEDERAL padėjo tokioms šeimoms kaip jūsų gauti geromis sąlygomis paskolas ir patarnavimus finansinėse operacijose.

HOME FEDERAL siūlo šiuos patarnavimus:

- Aukštas palūkanas už santaupas
- Čekių santaupas
- Namų paskolas
- Paskolos namų remontams
- ir kitas paskolas labai palankiomis sąlygomis.

HOME Federal Savings Bank

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Darbo valandos:

Pirmadienio – ketvirtadienio	9:00 – 4:00
Penktadienį	9:00 – 6:00
Šeštadienį	9:00 – 2:00

Telefonas 348 - 8809

Rose Marie Balogh, Branch Manager

FDIC INSURED

EQUAL HOUSING LENDER

PARENGIMAI

1995 M.

• VASARIO 19 d. – Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo sukakties minėjimas – 4 val. p.p. Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Rengia ALT ir LB.

• VASARIO 26 d. – TAUPOS Kredito Kooperatyvo Metinis susirinkimas

• KOVO 5 d. Šv. Jurgio parapijos šimtmečio sukakties šventės tęsinys. Šv. Mišias celebruoja vyskupas James Quinn 10:30 ryto šv. Jurgio parapijoje.

• KOVO 11 d. "ŽAIBO DIENOS 1995", metinis vakaras, Loterija "RESERVE RAFFLE", ECT., Lietuvių Namuose. Sportinė programa – 10-sis Metinis LSK Žaibo kėgliavimo turnyras ir 1995 m. Š. Amerikos Lietuvių Kėgliavimo pirmenybės.

• KOVO 26 d. KAZIUKO MUGĖ ruošia Clevelando skautija.

• BALANDŽIO 23 d. Atvelykio Stalas – Šv. Jurgio parapijos salėje 11:30 ryto

• BIRŽELIO 4 d. Šv. Jurgio parapijos šimtmečio sukakties iškilnių uždarymas. Šv. Mišias celebruoja vyskupas Anthony Pilla 10:30 ryto šv. Jurgio parapijoje.

• BIRŽELIO 11 d. – Tragiškojo Birželio minėjimas. Rengia Clevelando Baltų Komitetas.

• GEGUŽES 6 d. L.B. Clev. Apylinkė ruošia "Vakara motinoms pagerbti". Programą atliks Toronto taut. šokių grupė "GINTARAS" vadovaujama Juozo ir Ritos Karasiejų.

• GEGUŽES 19, 20 ir 21 d.d., 45-sios Š. Amerikos Lietuvių Sporto Metinės Žaidynės Clevelande. Rengia LSK Žaibas

• GEGUŽES 29 d. Memorial Day – Apeigos-Mišios-pusryčiai. Rengia

Katalikų Karo Veteranų Postas 613 Šv. Jurgio parapijoje 8:30 ryto.

• LIEPOS 16 d. Šv. Jurgio parapijos gegužinė. Pradžia 11:30 ryto šv. Jurgio sodyboje.

• LAPKRIČIO 12 d. Šv. Jurgio Rudens Festivalis 11:30 – 3:30 p.p.

• GRUODŽIO 24 d. Bendros Kūčios – Šv. Jurgio parapijos salėje 9:30 v.v.

EUROPA TRAVEL 692-1700**LOWEST AIR FARES**

available – worldwide

**EXPERTS ON TRAVEL
TO E. EUROPE**

passports • visas
prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY FOR OVER
35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį
ir ketvirtadienį ----- 9:00 v.r. – 4:00 p.p.
penktadienį ----- 9:00 v.r. – 6:00 p.p.
šeštadienį ----- 9:00 v.r. – 12:00 p.p.
sekmadienį parapijoje --- 11:00 v.r. – 12:00 p.p.

Kiekvieną taupomojį sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000

MATAS REALTORS

NORMLS

Broker RITA MATAS – G.R.I. – state certified
real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS – teisinis patarėjas

DIRVA

Naujausios žinios iš Lietuvos

PRIIMTAS ĮSTATYMAS DĖL RELIGINIŲ BENDRIJŲ TURTO

Seimas priėmė Religinų bendrijų teisės į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo tvarkos įstatymą. Pagal jį bus grąžinamas arba kompensuojamas turtas, kurį nusavino sovietų valdžia, išskyrus žemę ir mišką. Lietuvos Konstitucijoje numatyta, kad žemė ir miškai gali būti tiktai privačioje arba valstybės nuosavybėje.

Nustatyta, jog grąžinamas arba kompensuojama už tą išlikusį turtą, į kurį teisę numato Lietuvos Respublikos Konstitucija: maldos namai, įskaitant klebonijas, labdaros ir švietimo įstaigos. Valstybinės reikšmės istorijos, archeologijos ir kultūros objektai, kaip išimtinė Lietuvos Respublikos nuosavybė, gali būti perduoti neterminuotai naudotis, nustačius objekto paminklo saugines

sąlygas ir religinei bendrijai pasirašius saugojimo įsipareigojimą.

Nekilnojamąjį turtą sugrąžinti turi teisę tos religinės bendrijos, kurios veikė Lietuvos Respublikoje iki 1940 metų liepos 21 dienos ir kurių turtas buvo valstybės nusavintas. Tokią pat teisę, sakoma įstatyme, turi religinės bendrijos, pripažintos atkuriamų religinių bendrijų teisių perėmėjomis. Nuosavybės teisė į išlikusį nekilnojamąjį turtą atstatoma grąžinant jį (pastatus ir statinius) natūra arba jam ekvivalentine natūra, arba išmokant piniginę kompensaciją.

Įstatymas nurodo, kad religinėms bendrijoms negrąžinamas natūra šis išlikęs nekilnojamas turtas: gyvenamieji namai ir butai; pastatai ir kiti statiniai, pertvarkyti ar

perstatyti taip, kad jų bendrasis plotas padidėjo daugiau kaip trečdaliu ir naujai sukurto ploto negalima atskirti nuo buvusiojo arba jeigu jų pagrindinė konstrukcijos pakeistos daugiau kaip 50 procentų; pastatai ir statiniai pertvarkyti pristatant, atstatant arba perstatant negyvenamąsias patalpas ir perduoti mokslo, sveikatos priežiūros, kultūros, švietimo ir ryšių įstaigoms.

Nustatyta, kad kompensacija pinigais už natūra negrąžinamą nekilnojamąjį turtą pradedama mokėti po penkerių metų nuo sprendimo dėl kompensacijos išmokėjimo priėmimo dienos Vyriausybės nustatyta tvarka. Kompensacijos dydis nustatomas atsižvelgiant į realią turto vertę išpirkimo metu, atskaičius jo pagerinimo išlaidas.

Įstatymo projektą paruošė LDDP frakcija. Jis ir priimtas šios frakcijos balsų dauguma. Konservatoriai, krikščionys demokratai ir tautininkai balsavime nedalyvavo. Jie reikalavo, kad visi bažnyčioms ar religinėms organizacijoms priklausę pastatai būtų grąžinti nepriklausomai nuo jų dabartinės būklės.

ELTA

dėkojo ministrei už Švedijos teikiamą paramą didinant Ignalinos atominės elektrinės darbo saugumą. L. Jelm-Valen pasakė, jog parama bus teikiama ir ateityje. Ji galėtų būti ir didesnė, pažymėjo ministrė, tačiau į tokią paramą pretenduoja ir kitos šalys. Ignalinos jėgainės darbo saugumo problema, pasak jos, apima gerokai didesnę regioną, į kurį, be kito ko, įeina ir Baltarusija.

ELTA

★★★★★

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai aukojo:

Žebertavičius V., Newport ..	10.00
Elsbergas Br., Surfside	20.00
Augūnas A., Jupiter	20.00
Diskėnas A., St. Pete.	20.00
Diehl W., Wickliffe	5.00
Variakojis R.P., Rocky R. ..	20.00
Ignatavičius S., Cleveland ..	10.00
Ralys K., Cleveland	15.00
Vaičieliūnas K., Cleveland ..	15.28
Pollock L., Solon	5.00
Stankūnas J., Juno Beach ...	20.00
Leparskas A., Warren	5.00
Janušis Z., Livonia	5.00
Smalinskas S., Livonia	10.00
Rimkūnas J., New Buffalo ..	20.00
Petrušaitis P., Racine	20.00
Jokubauskas S., Palos H. ...	20.00
Jurkūnas L., La Grange	25.00
Šešplaukis A., Chicago	50.00
Cukuras J., Chicago	20.00
Grauzinis V., Elgin	20.00
Šumskis J., Chicago	20.00
Vanagūnas S., Chicago	10.00
Žolynas V., Chicago	50.00
Šiaučiušas J., Cicero	10.00
Pagonis St., Omaha	10.00
Kučingis J. Prelatas, Los Angeles	70.00
Cieminis A., Anaheim	5.00
Gverzdys A., Canada	10.00
Valys F.S. Canada	1.31
Zatkus A., San Bernardino ..	50.00
Maceikonis V., Elizabeth ..	20.00
A.L.T. Sąjungos skyrius Chicago IL	50.00

DALYVAUKIME KONKURSE

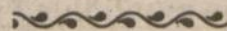


RAŠINIŲ KONKURSA 5 – 8 SKYRIŲ MOKINIAMS

JAV LB Švietimo taryba skelbia rašinių konkursą pradžios mokyklos 5-8 skyrių mokiniams. Užduotis yra parašyti pasaką apie save. Pasižiūrėję į piešinius, pasirinkite pasakos stilių: nuotykių ("adventure" ar "science fiction"), detektyvinę ("mystery") arba savo sugalvotą (?). Parašykite: 1. KUR vyksta pasaka; 2. KADA viskas vyksta; 3. KAS yra pagrindinis veikėjas ar veikėjai ("characters"); 4. KĄ žinote apie šį veikėją ar veikėjus; 5. KAS įvyksta; 6. KOKIA pasakos pabaiga.

- 1. Amžius:** 1 grupė – penktas ir šeštas skyriai;
2 grupė – septintas ir aštuntas skyriai.
2. Apimtis: 1 grupei – 1 ranka rašytas puslapis
2 grupei – 1.5-2 ranka rašyti puslapiai
(gali būti ir ilgesni)
3. Premijos: 1 vieta – 20 dol.;
2 vieta – 15 dol.;
3 vieta – 10 dol.

Rašiniai pasirašomi slapyvardžiu, įdedamas atskiras vokelis su vardu, pavarde, adresu, telefonu, mokykla, skyriumi. Viską išsiųsti Švietimo tarybos narei: Vidai Brazaitytei, 7823 Belle Rive Ct., Tinley Park, IL 60477. Rašinius prisiųsti ne vėliau 1995 metų balandžio 1 dienos.



Zdanys V., W. Hartford	20.00
Stukas A., Jackson	40.00
Bagdziūnas A., Hillcrest	5.00
Dudėnas E., Palm B. G.	20.00
Natkevičius G., Willoughby ..	10.00
Rugienius V., Livonia	10.00
Radas J., Livonia	15.00
Sadeika C., Farmington H. ..	10.00
Sutkus A. MD., Homewood ..	70.00
Likanderis E., Chicago	20.00
Valiukėnas M., Chicago	25.00
Gaudušas J., Chicago	10.00
Litvinas E., Chicago	5.00
Sirutis V., Los Angeles	15.00
Dzenkaitis J., Glendale	20.00
Raibys J., Agoura Hills	10.00
Januta D., Berkley	100.00
Krosniūnas S., Sherwood ..	10.00
Pilkauskienė J., Canada	20.00
Pažemėnas R., Burlingame ..	10.00
Strazdas A., Jupiter	20.00
Švarcas P., Thousand Oaks ..	10.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

★★★★★

- * Silver Polisher
- * Dishwashers
- * Kitchen Utility

Full and Part Time
Day/Evening/Weekend
Experienced or Will Train
Own Transportation
Good Hourly Wage
Opportunity To Advance
Apply in person
10 a.m. to 6 p.m. Mon-Sat.

To: Kitchen Manager
EXECUTIVE CATERERS
6111 Landerhaven Dr.
(Off Lander Rd)
Mayfield Heights
(216) 449-0700

IEŠKO GIMINIŲ

Ieškomi Adomas Janilionis, Pranė Janilionytė (jei jie dar gyvi) ir du Adomo sūnūs. Adomas ir Pranė yra kilę iš Biržų apskrities. Adomo žmona, buvusi garsi to meto dainininkė, mirė Chicagoje 1939-40 metais.

Taip pat ieškomi Vincas ir Juozas Alenčikai (Olenchik), Ona Alenčikaitė-Valiulienė (Anna Willem-Valiuk) ir Vilimas Valiukas (Willem Valiuk), iš kurių buvo gauta žinių iki 1963 metų. Paskutinis jų laiškas buvo gautas iš Rutland, Ill.

Malonėkite pranešti šiuo adresu: Linai Janilionytei-Dulkienei Petro Avizonio 11-5 5250 Pasvalys, Lithuania Arba (Amerikoje): Dr. M. Jasėnas 1323 Cove Place Tavares, FL 32778 (Tel.: 904-343-5495)

Lietuvoje, 15 km. nuo Klaipėdos, parduodamas 2 aukštų, 2 butų mūrinis namas su 2 garažais, 1/2 ha žemės ir ūkiniais pastatais.

Kaina \$ 25,000.00
Skambinti:
(503) 679-4879 USA
arba Klaipėda – 59269.

Mylimai dukrai

GAILEI MARIŪNAITEI

staiga mirus, jos tėveliams likusiems giliame liūdesyje siunčiame nuoširdžiausią užuojautą ir kartu liūdimė

Jaunystės draugė –
Kristina Stankaitytė Phillips
ir tėvai.